RESIDENCE SUPÉRIEURE AU TONKIN
DEPOT-LEGAL
BA 21 AOUT 1925

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

	HANOI							Nước ngoài
	Phố các hàng không có tên riêng	Sarraut, Carreau, Gare	Tỉnh lẻ (gần)	Tỉnh lẻ (xa)	Thuộc địa và Bảo-hộ	Thuộc địa Pháp-Việt và Bảo-hộ		
Một năm	6 $ 00	6 $ 00	6 $ 00	6 $ 00	6 $ 00	9 $ 00	12 $ 00	
Các hàng và	»	8.00	8.00	8.00	8.00	9.00	»	
Sáu tháng	3.00	3.50	3.50	3.20	3.20	3.50	6.00	
Ba tháng	1.50	1.75	1.75	1.60	1.60	1.65	3.00	
Một tháng	0.50	0.60	0.60	0.55	0.55	0.60	1.00	

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres testimoniales à la rédaction doivent être adressées au directeur
61 63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : F. H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VĨNH
Rédacteur en chef : PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur gérant : NGUYỄN-V-LUẬN

Adresse télégraphique :
TRUNG BẮC-TÂN-VĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 150

ANNONCES
Décomptées à raison de 3 lignes au centimètre de hauteur, sur 0m065 de large.
Une seule insertion . . . . 0$30 le c/m
Par contrat annuel . . . . 0$18 le c/m
Par centimètre et par insertion . . . . . 0$18 le c/m
Réclame dans la 1re page . . . . 2$ la ligne
Annonces judiciaires et légales . . 1$50 le c/m
On traite à forfait pour les contrats importants.

Kính cáo bạn thiếu-niên nước nhà

Đáng quí thay cái tuổi thiếu-niên, đáng mến thay cái tuổi thiếu-niên, thì giờ qua đi chưa mất mấy, ngày tháng đến sau hãy còn nhiều. Sách chữ nho có câu : hậu sinh khả úy, nghĩa là nói người đời sau đáng sợ. Thiếu niên là hồn trong nước, thiếu-niên là cột trong nhà, nhà có cột mới thành nhà, nước có hồn mới thành nước, nhà nào cũng thế, nước nào cũng thế, thịnh, suy, bĩ, thái, cốt trông vào các bậc thiếu-niên. Thế thì người ta đương buổi thiếu-niên, phải biết quí trọng hai chữ thiếu-niên của mình, đừng để cho hai chữ thiếu-niên đáng quí đáng mến ấy hóa ra đáng khinh đáng bỉ, hai chữ thiếu niên đầy sự hi-vọng, lại hóa ra đáng ưu phiền. Ở nước Nam ta vào khoảng mấy năm nay, trong bọn thiếu-niên, thật nhiều người có đáng tinh anh, có bộ linh-hoạt, ý hẳn lòng trời mở vận, khí đất đúc tài cho nước Nam, cho nên mới sinh ra các bậc thiếu-niên anh tuấn như thế.

Thiếu-niên sinh ra ở lúc thế giới giao-thông, học-thuật đổi mới này, tai được nghe những chuyện tân-kỳ, mắt được thấy những đồ trí xảo, học-thuyết mới, tư-tưởng mới, nghị-luận mới, kỹ nghệ mới, chánh trị mới, thương-mại thì cách vận tải mới, canh nông thì đồ điền-khí mới, nói tóm lại, những cái hiện ra ở đời nhị-thập thế-kỷ mà trải qua trước mắt các bậc thiếu-niên ta đều là mới cả, bao nhiêu là vật-liệu mới để đúc cái ốc cho bọn thiếu-niên, bao nhiêu là luân-lý mới để nuôi cái dụng cho bọn thiếu niên, đó là khó vô-tận để lập thành các bậc thiếu niên hữu dụng đời này đó. Thầy Trình từ nói rằng: Cổ chi thành thị dị, kim chi thành tài nan, nghĩa là : đời xưa thành tài dễ, đời nay thành tài khó. Tôi xin nói trái lại rằng: Đời xưa thành tài khó, đời nay thành tài dễ. Đó chẳng phải là một điều đáng mừng cho tiền-đồ bọn thiếu niên và tiền-đồ của tổ quốc ru ?

Tuy vậy, mừng thật đáng mừng, mà lo thật đáng lo. Đương buổi thế giới mở mang này, có học-thức mới để đào-tạo nhân-tài, lại có tập tục mới để trụy lạc nhân cách, không những là xe là ngựa, là tửu-quán, là ca-lâu, mà lại lâu đài đẹp đẽ, khí dụng hoa-hòe, thích khẩu thì sớm cơm tây, tối cơm tàu, duyệt mục thì nay một này mai một nọ, cách tự-phụng thật là xa-xỉ, lối tiêu tiền thật là hư-hoang, xưa kia cách phong lưu hãy còn hẹp, mà bây giờ lối phong đãng lại mở rộng thêm.

Ở nước ta bây giờ, các bậc thiếu-niên nếu chia ra làm hai hạng, hạng thứ nhất là những người mới tôi-nghiệp ở học-đường, đã ghé vai vào xã-hội ; theo chương trình mới, học-lực đã hơn người xưa; theo thể-lệ mới, bổng lộc cũng hơn lớp cũ, bao nhiêu vật liệu cần dùng để đúc cho người ta thành ra một người có thể lực, có giá-trị trong nước, các bậc ấy đã có sẵn ở trong tay cả rồi. Nhưng cũng có nhiều người việc học mới xong, chuyện đời chưa trải, tri chí không được vững, chọn bạn không được sinh, cho nên điều hay chưa học được, mà lỗi bậy đã tập vào, ý học giỏi mà kiêu-căng, cậy tiền nhiều mà xa-xỉ; nay trường hoa liễu, mai trường đỏ-bác, chỉ miệt mài trong chốn hoan-trường, đến nỗi tiền vào có hạn mà tiền ra vô cùng, chơi quá tay rồi phải lính nợ vay công, trót lỡ bước nào còn giữ danh giữ giá; bọn thiếu niên ấy tuy học hành giỏi tiến bậc nhiều, mà có gây được phúc cho gia-đình, giúp được lợi cho tổ-quốc đâu. Thế thì nhà với nước có mong gì sinh được bực anh-tài như thế!

Hạng thứ nhì là bọn thiếu-niên, hiện đương lông học ở các trường, tuổi đương giàu, sức đương mạnh, chí khí đương hăng hái, hi-vọng rất cao xa, như mặt giời mới mọc ở phương đông, như cây thông mới trồi lên mặt đất; kẻ thiếu-niên có một thân mà trong thì gia đình chúc vọng, ngoài thì quốc-dân hoan-nghênh, học thêm được một việc gì, thì về sau gia-đình lợi thêm được một việc ấy, biết thêm được một nghề gì, thì về sau quốc dân biết thêm được một nghề ấy; hạnh-phúc của gia-đình, tiền-đồ của quốc dân, đều trông vào bọn thiếu-niên ấy cả.

Trong bọn thiếu niên ấy, hạng kia thì đã có kẻ hư rồi, còn hạng này thì còn như gương chưa có bụi, như nước chưa có sóng, hãy còn tĩnh lặng, hãy còn trong suốt, giá mà biết giữ gìn, biết tu tỉnh, ai đã trót dại khôi dấu tỉnh ngộ, ai còn thanh-tịnh thì nỗ lực tiến tu, đêm ngày lo lắng, có sức tập rèn, cho cái học-thuyết mới nhờ mình mà truyền-bá khắp trong nước, cái đạo-đức nhờ mình, mà rèn đúc được nhiều người, lấy cái phúc chung của gia-đình làm cái vui sướng của mình, lấy cái lợi công của tổ-quốc làm cái danh-dự của mình, làm cho nước nhà thành ra một nước thiếu-niên, để đứng lại được trong thiên-niên thế giới này, thì thì hai chữ thiếu niên chẳng về vang lắm ru ?

HOÀNG-TĂNG-BÍ.

Âu-châu điện-tín

HAVAS

Paris ngày 20 Août 1923

Việc đình công ở Anh

Thợ thuyền ở kho tàu nước Anh đã làm việc.

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux, ngày 19 Août 1923

Việc nước Đức

Tin Berlin. — Thợ in đọc đình công. Vì tiền nước xe điện tăng giá, nên hành-khách bỏ không đi nữa. Có 18 đường xe điện ấy thôi không cho chạy nữa.

Vì tiền mark sụt xuống, nên vị ăn trước đứng vẫn đắt đỏ. Giấy tem một bức thư hiện nay mất 18 000 marks. Một thước đăng hơi than đã đến giá là 60.000 marks ; đi một chuyến xe điện mất 100.000 marks. Vì vậy thợ thuyền nhiều người xin tăng lương. Các bậc về hạng trung-lưu giờ xuống khốn-khó nhất về sự đắt đỏ ngày nay.

Việc nước Bỉ

Tin Bruxelles. — Bức thư nước Bỉ trả lời nước Anh cũng giữ cái ý-kiến như trước. Nước Bỉ có nói liệt-quốc Đồng-minh nên đồng-lao công-tác với nhau, và yên-cầu nước Đức thực hành các khoản của nước ấy đã cam đoan.

Bordeaux, ngày 20 Août 1923

Lễ khánh-thành trận-vong kỷ-niệm-đài

Trong bài diễn-văn của quan Poincaré, đọc tại lễ khánh thành trận vong kỷ niệm đài ở Charleville, ngài có nhắc đến cuộc chiến thắng trong năm 1918. Ngài có nói : Lúc bấy giờ Đồng-minh rất là đồng tâm đồng chí với nhau, ai nấy tưởng rằng trong buổi hòa bình Đồng-minh sẽ làm xong công cuộc đã bắt đầu trong buổi chiến-tranh, Đồng-minh sẽ kỷ giaoước riêng với nhau để tu phục lại Âu-châu, nhưng trong những lúc cấp-nạn người ta sẽ hiểu cái lẽ phải đồng tâm hiệp lực vì trong những lúc ấy đã có dư-luận của các dân-tộc không sự lại những cái phong-trào phá hoại mối đồng-tâm của Đồng-minh liệt-quốc. Nước Pháp vẫn sẵn lòng cùng với Đồng-minh theo cách làm cho nhẹ các nỗi khổ thống chung đi. Cứ xem ngày như các biểu tổng kê, thì biết rằng nước Anh nói rằng vì nước Pháp trả bình trong hạt sông Rhen, nên cái nạn đình-công không trừ xong được thì thực là nước Anh lầm lắm vậy. Các nước Đồng-minh không nên bàn đến việc chiếm lấy các khoản bảo chứng là đáng phép bay không, nhưng nên cùng nhau trù nghĩ các phương sách hiện lợi để thi hành. Nay có lập được cuộc hòa bình cho vững vàng, thì mới khỏi phục được nền kinh-tế Âu-châu. Mà muốn được hòa bình thì phải thi hành tờ hòa nghị một cách chân thực. Nước Pháp chỉ xin nước Anh có thế mà thôi, chứ không có cầu điều gì khó khăn hơn. Như vậy nước Anh và nước Pháp phải hiệp ý đồng tâm với nhau thì phải.

Hiện nay người ngoại-quốc đã hiểu cái ý muốn của nước Pháp rồi mà những lời M. Stresemann bảo rằng nước Pháp có ý chiếm lược kia khác, nay thiên-hạ nghe thấy cho là buồn cười. Nước Pháp không làm gì cho nước Đức phải cần giản, nhưng chính nước Đức lại khiến sự với nước Pháp vậy... Cái chánh sách thay nhất ngày nay, là phải y những lời mình đã cam đoan, và giữ gìn cho các nước khác không sai lời bội ước được.

Việc nước Thổ

Tin Angora. — Các nước đã ưng chuẩn cái chương-trình rút quân ra khỏi thành Constantinople. Các tuần-bị tổng thì mười ngày sau khi ưng chuẩn hòa nghị sẽ bỏ đi.

Tại phần Maroc của Tây-ban-nha

Bọn phản nghịch chống cự lại dữ dội, nên quân Tây-ban-nha trong miền Melilla phải rút lui. Mười hai viên quan Tây-ban-nha bị bại. Còn binh bị hoặc bị thương cộng là 221 người. Nước Tây-ban-nha đã cử một viên tổng-ủy-viên đến Melilla. Linh được nghỉ đến phải gọi lại cả. Quan Phó thượng-thư bộ Chiến-tranh có công bố rằng việc tuần-tiễu vẫn hãy còn chưa yên. Hiện đã có quân linh và khí-giới đến cứu viện.

Bordeaux, ngày 21 Août 1923

Dịch bệnh ở Constantinople

Báo *Le Temps* nhận tin rằng ở Constantinople có dịch bệnh. Các quan chức đã thi hành các phương-sách phòng ngừa.

CÁC CÔNG TRÌNH CỦA NƯỚC HOA-KỲ ĐỊNH THỰC-HÀNH TRONG NĂM 1925

Trong các công-trình của nước Hoa-kỳ định thực-hành trong năm 1923 có những công-việc sau này :

Đặt một nơi cấm sử hải-thuyền ấn tại Honolulu (12.528.000 hoa-viên), một nơi ở San-Francisco (26.529,000 hoa-viên) một nơi ở Puget-sound, (23, 605,000 hoa-viên), một nơi ở Canalone (1,815,000 hoa viên), một nơi ở San Diego (17,101,000 hoa viên) Lồng cộng các công-trình tiêu mất 155,489,000 hoa-viên.

Vì trong bản giao-ước thanh-giảm quân-bị có chế-hạn mọi khoản, nên chánh-phủ Hoa-kỳ chỉ cấp một số tiền nhỏ về việc mở mang các nơi căn-cứ ở Phi-luật-tân, ở Guan, và ở Simon. Nước Hoa-kỳ lại đặt một nơi căn-cứ phòng ngừ ở Hawai, về việc ấy chi phí mất 20 triệu hoa viên. Về việc đặt các sở bảng không, thì nước Hoa-kỳ định chi một số là 16,458,000 hoa-viên.

Việc đặt các sở bảng không ở Hawai buổi đầu mất 266,000 hoa-viên. Tổng cộng số chi tiêu về cái chương-trình bảng không mất 2,002, 000 hoa-viên. Đến năm 1938 thì công việc làm xong. Từ năm 1925 đến năm 1938, mỗi năm Nghị-viện sẽ cấp thêm 3 triệu hoa-viên.

HÀI ĐÀM

Tưởng minh cũng là công-tử bột

Bố mắng con : « Học hành thì biếng, chơi bời thì siêng. Ngoài xã thì tối mặt, trong cả đặc cán mai. Thật đồ công tử bột, ăn nhờ không biết thối lỗ »

Con Sớm của ông nghe thấy ông nhiếc cận như vậy thì tưởng mình cũng là công-tử bột vì chính có vẫn thường ăn..... không biết thối ! !

Yên-sơn.

Ngạch quan-lại An-nam sửa đổi lại

(Tiếp theo)

Khoản thứ 18 — Chức tri-huyện hạng ba thì chỉ tuyển trong những người thi đỗ, chỉ trừ những trường hợp đã nói ở trong các thể-lệ trên thời ở chương thứ bảy dưới này là không kể

Những người nào khi dâng đơn xin tăng thi, phải có đủ các tư-giấy mà như sau này thì mới được dự thi :

1°) Phải có một cái giấy tốt-nghiệp ở trường Pháp-chính Đông-dương ;

2°) Phải có một cái giấy chứng-nhận đã làm việc ở các sở quan-văn, và các viên giáo-học quản Bắc-kỳ từng sự được 10 năm, không có bằng tốt nghiệp ở trường Pháp-chính đã kể ra ở đoạn thứ 1 đó, nhưng có bằng thành-chung hay là bằng tiểu-học tây thì cũng có thể được ứng thi, miễn là đến ngày mồng một tháng giêng năm thi đó, chưa đến ngoài 40 tuổi và trước đã làm việc được đủ năm để đến năm 55 tuổi có thể về hưu.

Đơn xin ứng thi, định theo các giấy mà đã định, phải để lên quan Thống-sứ Bắc kỳ, để làm sổ những người được ứng thi, và nếu có cần thì ngài lại xét cả tinh hạnh và lòng trung-thành nữa.

Chương-trình và thể lệ về việc thi này đều do Nội-định quan Thượng-sứ Bắc-kỳ.

Khoản thứ 19. — Khi chức tri-phủ, tri-huyện hay là tri-châu có khuyết thì chọn các viên ở ngay hạng dưới mà bổ lên, nhưng lúc thăng đó thì lại ra cũng đã thực thụ ở hạng mình được 2 năm.

Nhưng mà viên nào nhân làm chức việc mình mà làm được công trạng gì thì tùy mới thực thụ trong hạng mình được một năm, cũng có thể đặc cách thăng bổ ngay.

Các viên tri-phủ hạng nhất thực thụ được 5 năm ở trong hạng mình, thì sẽ được lãnh một số tiền thưởng do quan Thống-sứ định.

Khoản thứ 20. — Khi các viên chức các sở Bắc-kỳ có công trạng đặc biệt đối với chánh-phủ Pháp thì quan Thống-sứ Bắc-kỳ có thể tây cơ hội, tây học thức cùng là thời hạn và công việc trước của các viên ấy mà bổ cho chức tri huyện hạng ba, hạng nhì hay hạng nhất và tri-phủ hạng nhì.

Nhưng mà những viên ấy lĩ ra cũng phải tòng sự Nhà nước được 6, 8, 10 và 12 năm, thì mới có thể bổ tri-huyện hạng ba, hạng nhì, hạng nhất hay là tri-phủ hạng nhì.

Số bổ đặc cách như thế một năm không được quá hai người.

(Còn nữa)

Cuộc thi thơ

Của Hoa-tai-Quốc tế-sĩ

Thơ thi

CCCCXXV

Nghìn năm văn vật đất Thăng-long,
Mấy nhà thành rẹ xem văn nức lòng.
Sánh với Nhĩ, Ninh tường nhận vững,
Trải Lý Nguyễn lừa hương nồng.
Vách thư Trần hòa không ẻ lệ,
Cột đá Âu phong hà ngại-ngùng ?
Giỏi đất ấy còn non miễn lắp,
Có chăng Ngô đạo sẵn không cùng !

CCCCXXVI

Nghìn năm văn-vật đất Thăng long
Miếu thành ai oi thử ngửa trông
Tướng nhận cao bèn nay khác trước
Môn-đình thi lễ có như không !
Mấy boy mua cuộn thêm sầu cảnh !
Vật đổi sao rời đã mấy đông !
Đạo đức thành hiền ai nhắc đến,
Buồn xem bia lợi vướng rêu phong !

Vị-thủy, Lương-qui-Phàng
Aquarelliste à la maison La "Paris" Hanoi

CCCCXXVII

Nghìn năm văn vật đất Thăng-long,
Miếu mạo tôn-nghiêm cõi Á đông.
Bể học mông-mênh nền đạo Khổng.
Thang mây nhẹ bước khắp trời Đông!
Kìa bia giáp-bảng tay nêu biển,
Nọ cuốc văn minh rực ánh hồng.
Hỡi khách trăm-anh đâu đó tá !
Cũng nhau nguyện lộc đọ non sông.

Trần-văn-Huấn
99 Rue Jean Dupuis, Hanoi

CCCCXXVIII

Nghìn năm văn vật đất Thăng-long,
Miếu Khổng ngay-ngát tự của trùng.
Bát ngát hương bay nền giáo-hóa,
Rõ ràng bia dựng bậc hiền-trung.
Văn chương từng lấy dòng sông Nhĩ,
Lễ-nhạc nghiêm trang rõng nước Hùng.
Âu Á tuy nhiên thay đổi mới,
Mảnh gương kim cổ vẫn soi chung.

Ng-đình-Vận
Làng Quan-nhân, Hà-đông

CCCCXXIX

Nghìn năm văn vật đất Thăng long,
Miếu cũ trông lên kính một lòng,
Cung điện ngàn ngà trên bến Nhĩ,
Sao khuê rực rỡ dưới non Nùng.
Tiếng vang kim ngọc sân thi lễ,
Nền vững cung tường hội nữ phong.
Hỡi khách văn-minh ai đó tá,
Nhờ công triều Lý dựng lên không ?

Ng-quan-Lan, Phù-lưu, Từ-sơn

CCCCXXX

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Ngoạn cảnh thêm ngày một tấc lòng.
Bia đá rêu in hàng chữ ngắm,
Đường xe gió lợi bóng trăng lồng.
Tốt tươi cỏ thụ mùa xuân tới,
Cao ngất kim-thành khác kẻ trông.
Xin cửa chủ trương chọ trọn vẹn,
Tinh thần mạnh mạch biết bao cùng.

Lê-thế-Hắc, Phù-lưu, Từ-sơn

CCCCXXXI

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Nhân hồi từ ai đặt miếu cùng.
Đạo rộng bao xa nền của Khổng,
Trường cao mấy đợt ngất non Nùng.
Họ bia tiến-sĩ còn ghi chép,
Kia các khuê văn vẻ lạt hồng.
Trường chốn ngày nay ai đó tá !
Trải triều Lý trước vẫn tôn sùng.

Hà-kim-Sùng
Làng Yên-phú, Hưng-yên

CCCCXXXII

Nghìn năm văn vật đất Thăng-long,
Thấy cảnh mà riêng chạnh tấc lòng.
Tường khói ngát bay làng Không-đạo,
Cung tường cao ngất đối Nàng-phong.
Mảnh gương khoa giáp bia văn đó,
In dấu nho phong kỷ niệm chung.
Từ Lý đến nay dâu bể mấy,
Một nền văn-hiến trọi trời đông.

CCCCXXXIII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Bởi bạn lang nho có hiết không ?
Mấy Nhị sớm mến hồn Hán-học.
Trăng Nàng chiều giọi vẻ văn phong,
Mưa Âu tạ giải bia còn vững,
Gió Á đưa lay gác chửa long
Co-chi ! ấy đứng từ Lý trước,
Thành hiền ghi dấu khói hương chung.

Thọ-vực Ng-xuân-Đài
Phố Bố-đinh, Ninh-bình

CCCCXXXIV

Nghìn năm văn vật đất Thăng-long,
Trải Lý, Trần, Lê, miếu vẫn sùng.
Triều thị đội phan sương nặng giải
Cung tường muôn thở lửa hương nồng.
Văn-chương lưu đãi, theo Âu, Mỹ
Lễ-nghĩa còn ghi bởi Nhị Nùng.
Hoài cổ ấy ai ? Nỡ thị đấy,
Thuyền quyên còn thể hưởng anh-hùng.

Nhữ-nam, Ng-phẩm-Bình
Lục-sự Lạng-giang, Bắc-giang

CCCCXXXV

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Qua miếu vì đâu những chạnh lòng.
Giáo dục rày theo phong-hội mới,
Lửa hương còn đó bậc nam công.
Trăng tàn tường đạo lờ mờ tỏ,
Gió gọi hồn văn rảo rất thông.
Nhị biếc hàng xanh hoa có lạ,
Còn đường dân Lý hãy còn mong.

Nguyễn-đức-Bông
Hạ-yên-quyết, Hà-đông

CCCCXXXVI

Nghìn năm văn-vật đất Thăng long
Cổ miếu còn ghi đạo Á-đông.
Bỗ Giám nguồn chưa đông nước Tứ,
Gác Khuê hương tỏa đỉnh non Nùng.

Văn-minh dầu nhuộm mùi Âu Á.
Danh giáo chưa phai vẻ Lạc-hồng.
Cung gấm tường hoa ai ấy chả?
Gọi hồn chữ Bản gió reo thông.

Ng-hữu-Văn
Yên-quyết, Hà-đông

CCCCXXXVII

Nghìn năm văn vật đất Thăng-long,
Miếu dựng lên từ Lý-thánh-tông.
Nhật, nguyệt đôi vầng in nước Nhị,
Sơn hà muôn dặm vững âu-công.
Cao kiến mặc Hán trời mây tỉnh,
Phú-mỹ thấy Tần trận gió tung.
Chu bút thơ đề lòng kỷ niệm,
Tổ-tương giường cột vững như đồng.

CCCCXXXVIII

Nghìn năm văn vật đất Thăng-long,
Văn-miếu xây từ Lý-thánh-tông.
Như thấy thêm Do cùng cửa Khổng,
Nghành trông nước Nhị với non Nùng.
Gió mưa bao thuở tường trơ đá,
Dâu bể nhiều phen cột vững đồng.
Chẳng những thư-hương lòng ngưỡng mộ,
Người trong khuê-các cũng tôn sùng.

Lê-đức-Thụ
Phù-lưu, Từ-sơn

CCCCXXXIX

Nghìn năm văn vật đất Thăng long,
Miếu-mạo ngụy nga, lệ nhạc rông.
Minh-chúa xe dừng ngoài cửa thánh,
Tổ-ương đèn dựng giữa trời đông.
Gương soi phong-hóa lòa sông Nhị,
Bia tạc dị luận sững núi Nùng.
Trải Lý, Trần, Lê đời đã mấy,
Một nền sư-biểu để xem trông.

Lâm-tấn-Lý
Hà-liên, Nam-kỳ

CCCCXL

Nghìn năm văn vật đất Thăng long,
Chỗ đậu đây là chốn học cung.
Lễ nhạc nền ghi thượng bệ Lý,
Khoa-danh bia tạc núi non Nùng.
Bến Thà khói tỏa mây chùng chập,
Đàn Bạnh hương lừng gió tứ-tung.
Dâu bể mặc ai trong bể học,
Đạo tham giới đất mãi không cùng.

Nguyễn-xuân-Quý
giáo-học Cẩm-giàng

CCCCXLI

Nghìn năm văn vật đất Thăng-long,
Thánh-miếu rằng đây chốn ngưỡng sùng
Đàn Bạnh cỏ hoa lừng cõi Bắc,
Bến Thà mây khói ngất thành đồng.
Văn-chương tag khắc đời Ân-Mỹ,
Lễ-nhạc còn nguyên đất Lạc-hồng.
Hăm mấy triện đàn vàng một giọng.
Rừng nho trỏ-dạo tắc thành chung.

Nguyễn-xuân Hồng
Làng Văn-hoàng, Hà-đông

CCCCXLII

Nghìn năm văn vật đất Thăng-long,
Miếu Giám đây là Lý khởi công.
Đạo đức gây lên nền quốc-túy,
Danh thơm lưu để vẻ nho phong,
Bốn mùa hoa cỏ chen đua nở,
Hai tiết xuân thu vẫn mộ sùng.
Trải Lý, Trần, Lê cồn dấu cũ,
Còn cây cổ-thụ với non sông.

CCCCXLIII

Nghìn năm văn vật đất Thăng-long,
Miếu Giám còn nguyên ngẫn dấu phong.
Đạo thánh thơm lây miền đất Việt,
Danh hiền nức tiếng cõi trời Đông
Trải bao thế-kỷ còn bia đá,
Mấy cuộc tang-thương vững trụ đồng
Văn-miếu dựng lên triều Lý đế,
Nay còn hương khói phụng thờ chung

CCCCXLIV

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Nền Khổng nay còn vững chửa long.
Miếu Giám dựng lên triều Lý đế,
Văn-minh khai sáng đức Gia-long.
Hai hàng bia đá gương khoa giáp,
Mấy lớp lầu son vẻ phụng long.
Mấy cuộc tang thương còn dấu cũ,
Nghìn năm văn vật đất Thăng-long.

Đặng-Huy
33, Rue des Tasses, Hanoi

CCCCXLV

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Miếu Khổng từ vua Lý khởi công.
Nguồn học Nhị-hà theo bến Tứ,
Tường cao Đống-lỗ ngất non Nùng.
Gác khuê lỏ dấu văn-minh cũ,
Hồ bích in gương đạo đức trong.
Bia bằng nay thành câu chuyện cổ,
Còn ai nhớ đến Tổ-ương không?

Nguyễn-văn-Au
Chưởng-giáo Hoành-sơn, Thái-bình

Tin sau cùng

Đồ cây nước ở Triều-tiên

Về việc này trong một số báo trước đã nói. Nay lại tiếp được tin sau này:

Ở dọc sông Yam, và ở miền tây duyên-hải nước Triều-tiên hai vạn nóc nhà bị ngập. Còn của cải và nhân-mạng bị mất bao nhiêu chưa rõ.

Hỏa tai ở Manille

Sở dầu hỏa của công-ty Standard Oil ở Manille bị cháy. Số lỗn hại tới 10.000 pesos. Nghe đâu vì một cái mỏ hàn bắn lửa vào dầu, nên lửa bốc lên,

VĂN UYỂN

Gặp giai-nhân ở cầu Quế-dương

(của ông Tống-chí Viễn)

Giời rạng mưa hay bụi quấn quanh,
Cầu Dương hoa liễu cảnh thêm thanh.
Ngựa tư Triệu tiếi đỗ đâu quí,
Gái họ Tần xem bộ cũng xinh.
Tóc nhánh làm chơ ai thẹn bóng,
Hầu non cũng lắm kẻ chung-tình.
Nhà nho hà phải phường giăng gió,
Mơ mẫn phòng không luống bận mình.

Nghe hàng xóm gảy đàn-tranh

(của ông Từ-an-Chinh)

Canh tàn chuôi đầu đã năm sề,
Ngọ ngẩn người nằm nỗi bóng nguyệt tê.
Nghe tiếng đàn tranh vang bậc gác,
Biết tay Triệu-nữ ở gần kề.
Khác tròn sực nhớ mây ngài ở,
Điệu kịp thương thay ngọn ngọc xe.
Cửa khóa đôi lần khơi giấc mộng,
Thấy nhau còn ngỡ lúc năm mề.

Mời rượu ông Bùi-Địch

(của ông Vương Duy)

Chén rượu khuyên nhau nồng lấy vai,
Nước đời lại lỗ chắc gì ai,
Chồng hương đầu bạc quên tình cũ.
Khua mũ nhà son được thể cười,
Cỏ gặp mưa phùn thêm đượm vẻ,
Hoa kinh gió lạnh khó rung chồi.
Hỏi chi việc thế như mây nổi,
Ăn ngủ là tiên đáng cõi đời.

Thơ chàng Lưu, Nguyễn vào núi Thiên-thai

Non tiên ai mới gặp nên đường,
Mấy cõi lần xem cảnh khác thường.
Khói vàng nào hay duyên kiếp trước,
Nước mây luống nghĩ giấc đêm trường.
Núi thường gặp nguyệt canh gà điểm,
Động vẫn vui xuân tiếng chó vang.
Phong-cảnh đâu ta cơi lạ nhỉ?
Chủ xuân ai đó hỏi cho tường.

Thơ các nàng tiên tiễn chàng Lưu, Nguyễn xuất động

Xuống núi đưa nhau dạ ở-é,
Cõi tiên hỏ để lại làm-le.
Rượu mây chẳng nhắp rồi đâu có,
Thơ ngọc không nhưng chớ động bề.
Hoa đậu cửa hang còn thắm mãi,
Nước xuôi dưới cõi khó quanh về.
Trước khe ngao ngán khi làm biệt,
Rêu ánh màu sa bóng nguyệt mê.

Nguyễn-bá-Cung dịch

BẢN-BÁO ĐẶC-ĐIỆN

Saigon, ngày 21 Août

Quan Toàn-quyền đi thăm phòng Thương-mại

Chiều hôm qua, hồi 4 giờ, quan Toàn-quyền Merlin đã đến thăm phòng Thương-mại Saigon.

Một cuộc làm phúc

Tối thứ-nhất, phường xiếc Việt-Nam, có mở một cuộc diễn lấy tiền giúp cho hội tương-tế của những người Việt-Nam làm ở các sở công thương Nam-kỳ và hội Bắc-kỳ nghĩa-trang. Cuộc xiếc bữa đó thành ra đông lắm, đến hơn ba nghìn người đến coi.

Số tiền thu trong một tối hôm ấy được là một nghìn chín trăm năm mươi hai đồng.

Lại trích ra hai trăm đồng để giúp cho các nhà bị lụt ở Cao-bằng.

VIỆC HANOI

Thời-tiết

7 giờ	26 độ
15 giờ	27 độ

Giá bạc. — Kể từ ngày 21 Août 1923, giá bạc ở kho Nhà-nước định là $ 0,00.

Thị-giá quốc-trái. — *Ngày 21 Août 1923* 3%/o 56,85. — 5 %/. 1915 1916 74 — 4/ 1918 82 15 — 5%/. 1920 91.75 — 6%/. 1920 88.35.

Tin tàu. — Tàu *Songbo* mang thư đi Quảng-châu-loan đường Bắc-hải và Hải-khẩu, đến chiều 23 Août hồi 14 giờ ở Haipong sẽ chạy.

Thư từ ở Hanoi sẽ mang xuống Haiphong ngày hôm ấy chuyển xe lửa 6 giờ 20.

Tin đường sá. — Đường 70 bị ngập ở Thanh-trì, từ đường thuộc-địa số 1 cho đến đê sông Nhị-hà.

Đường hàng tỉnh số 59, quãng Chinê, Yên-hòa bị ngập ở kilomètre 3 mất 70 thước, ngập cao đến 40 phân, xe ô-tô với xe ngựa không đi lại được.

Các tỉnh nhiều nơi bị ngập quá, chẳng những ruộng nương hại nhiều mà đường sá mắc nghẽn nết.

Tại Bắc-ninh. — Tại Bắc-ninh và Đáp cầu nhiều phố bị ngập. Từ Hanoi mà sang Bắc thì hai bên đường xe lửa trắng sóa như sông vậy, ngồi xe hỏa trông ra hai bên lựa hỏ như ngồi lâu thủy vậy.

Tại Phúc-yên. — Đường hàng tỉnh số 131, nhiều chỗ ngập đến một thước tây. Các cầu gỗ ở Yên-mỹ và cái cầu ở Va-ban đều bị trôi phăng mất cả.

Đường số 139 cũng bị mắc nghẽn ở chỗ cách Thạch-lỗi chừng hai kilomètres.

Tại Tuyên-quang, — Ở các phố thấp bị ngập hết.

Nước lên to dữ. — Nước đã lên to rồi mà trời cứ mưa mãi thế này thành-phố ta đến bị lụt mất. Mấy hôm nay ở bờ sông, phu phen phải làm đê riết lắm cho nước khỏi tràn vào thành-phố; có 18 đêm hôm nay lên đến 11 thước 40 phân.

Việc đi kinh-lược tỉnh Cao-bằng. — Quan Thống-sứ Bắc-kỳ trước có định đến dạo này thì đi kinh-lược tỉnh Cao-bằng, nhưng vì mấy hôm nay nước lên to, cho nên ngài lại hoãn lại.

Cuộc công-thải Đông-pháp. — Đến ngày 1er Septembre này là kỳ mở số lần thứ sáu cho cuộc công-thải Đông-pháp đây. Hôm ấy hồi 8 giờ tại tòa Đốc-lý Hanoi sẽ có một hội đồng có những quan sau này đến kiểm-soát là:

MM. Détieux, quan chánh sở Tài-chính hay là một quan làm đại-biểu ngài, chánh hội-đồng; Gébin, đại-biểu quan chánh Ngân-khố; Lê-trung-Ngọc, tổng-đốc tòa Thượng-thẩm Hanoi làm hội-viên; Bean, phó chủ-sự tại sở Tài-chính làm thư-ký.

Kỳ rút số này có 1.030 phiếu được hoàn lại là:

Bốn phiếu	1.000 đồng
Hai mươi sáu phiếu	500 —
Một nghìn phiếu	100 —

Mấy bài diễn-thuyết ở Paris. — Bản-báo vừa tiếp được của ông Phạm-Quỳnh chủ bút báo *Nam-phong* một quyển in bết những bài của ông đã diễn-thuyết tại Paris trong khi đi quan sát cuộc đấu xảo Marseille năm ngoái. Những bài diễn thuyết bằng Pháp-văn, đối trang lại có bản dịch quốc văn, do hiệu *Đông-kinh ấn-quán* của ông Lê-văn-Phúc in thành một quyển dày 400 trang. Văn đã hay mà sách đóng lại khéo, in lại đẹp, thưởng xưa nay chưa có mấy quyển sách của người Nam mình xuất bản mà được dày như thế.

Hội-chợ lần thứ năm sẽ mở từ 2 đến 16 Décembre tới nơi này.

Những kỳ thi thêm trong năm nay. — Chiều theo nghị định quan Học-chính lòng-trưởng ngày 18 Août 1923 những kỳ thi thêm trong năm nay định vào những ngày tháng sau này:

Thi Pháp Việt

1 Bằng Thành-chung:

Mở tại Hanoi, Huế, Saigon, Pnompenh ngày 24 Septembre 1923.

Các đơn xin ứng-thi phải gửi đến các phòng Học-chính ở các phủ Thống-đốc, Thống-sứ, Khâm-sứ nhận cho đến ngày 15 Septembre là cùng.

2 Bằng Trung-học bản-xứ
(tức là tú-tài bản-xứ):

Mở tại Hanoi, Saigon ngày 19 Septembre 1923.

Các đơn xin ứng-thi phải gửi đến nha Học-chính Đông-pháp (tòa nhất) và phòng Học-chính Thống-đốc Nam-kỳ nhận cho đến ngày 10 Septembre là cùng.

Thi Pháp

1 Bằng Cao đẳng tiểu-học tây
(Brevet d'Enseignement primaire supérieur):

Mở tại Hanoi, Saigon ngày 18 Septembre 1923.

Các đơn xin ứng thi phải gửi đến phòng Học-chính phủ Thống-đốc hay phủ Thống-sứ nhận cho đến ngày 22 Septembre là cùng.

2 Bằng Tiểu-học tây
(Brevet élémentaire):

Mở tại Hanoi, Saigon ngày 8 Octobre 1923.

Các đơn xin ứng thi phải gửi đến phòng Học-chính phủ Thống-đốc hay phủ Thống-sứ nhận cho đến ngày 23 Septembre là cùng.

3 Bằng Tiểu-học cao-đẳng tây
(Brevet supérieur):

Mở tại Hanoi, Saigon ngày 22 Octobre 1923.

Các đơn xin ứng-thi phải gửi đến phòng Học-chính phủ Thống-đốc hay phủ Thống-sứ nhận cho đến ngày 7 Octobre là cùng.

4 Bằng tú-tài tây (Baccalauréat)

Mở tại Hanoi ngày 1er Octobre 1923.

Các đơn xin ứng thi phải gửi đến nha Học-chính Đông-pháp (tòa nhất) nhận cho đến ngày 22 Septembre là cùng.

Thi thư-ký giấy thép. — Số người có đơn ứng thi thư-ký giấy thép trong kỳ thi ngày 30 Août, nghe đâu được quá 300 rồi.

Thi ở đâu thì chưa rõ, một là ở trường Cao-đẳng Trung-tiểu, hai là ở hội Trí-tri.

Công-ty Phạm-văn-Phi CẦN NGƯỜI LÀM máy và tài-xế cầm xe ô-tô — Xem trang thứ tư. 2613

Sâm, Quế, Thục, Cao
Bán tại hiệu QUẾ-LÂM
số nhà 20, phố Phúc-kiến
Chủ nhân: DƯƠNG-BÁ-TRẠC
Hàng thực tốt, giá thực rẻ
Quí khách dùng thử, sẽ biết thực hư. 2095

Ngạch Học-chính. — Các viên trợ-giáo phụ-tá ở tỉnh Bắc-ninh có tên sau này được thăng trợ-giáo tập-sự:

MM. Ng-bá-Đoan, ở Đông-hỷ, phủ Thuận-Thành; Vũ-khắc-Thuật, ở Châm-khê, huyện Võ-giàng; Lưu-chính-Trực, ở Bất-phí, huyện Võ-giàng; Đặng-đình-Thu, ở Đài-liên, huyện Võ-giàng; Ng-trọng-Ngọc, ở Đông sơn huyện Tiên-du; Đỗ-quang-Tiên, ở Nghĩa-lập, phủ Từ-sơn; Ng-huy-Đỉnh, ở Phú-châu, phủ Từ-sơn; Đỗ-v-An, ở Lai-thương, huyện Lang-tài; Ng-trọc-Thầy, ở Thổ-khối, huyện Gia-lâm.

M. Lai-xuân Tỉnh, có bằng Sơ-học được bổ trợ giáo tập sự, kể từ ngày 1er Septembre tại trường Đình-cả, chân Võ-nhai (Thái-nguyên) thay M. Ng-bá-Uông.

Các nam nữ trợ-giáo có tên sau này được nghỉ già hạn một năm kể từ ngày 1er Septembre 1923.

Cô Ng-thị-Yến, trợ giáo thực thụ hạng bảy, M. Lê-v-Lu, trợ giáo thực thụ hạng tám.

Ngạch thừa phái. — M. Bế-văn-Thái, thừa phái hạng năm tại chân Điểm-he (Lạng-sơn) phải đình chức.

DỊP BÁN ÍT CÓ!!!
Ô-tô hiệu CITROËN, 4 chỗ ngồi. Ai muốn mua, hỏi tại: số 18, phố hàng Bông Thợ-nhuộm, Hanoi 3652

Bãi trường học. — Các trường học tỉnh Bắc-ninh có tên sau này đều bãi đi.

Trường Đông-hộ, phủ Thuận-thành.
— Khương-tả —
— Yên-thượng, phủ Từ-sơn
— Phù-chẩn, —
— Nghĩa-lập, —
— Hà-lỗ, —
— Tam-sơn, —
— Hội-phụ —
— Trung-lâm, —
— Thổ-khối, huyện Gia-lâm
— Sơn-nam, huyện Võ-giàng
— Bất-phí —
— Phong-quang huyện - Yên-phong

Lập trường mới. — Kể từ ngày 1er Septembre 1923, các bạt tỉnh Bắc-ninh có tên sau này sẽ đặt ra một trường Pháp-Việt.

Trường Lạc-thổ phủ Thuận-thành
— Phú-mỹ —
— Đại-từ —
— Đoan-xá —
— Đình-vy, phủ Từ-sơn
— Phú loan —
— Đông-kỳ —
— Thiết-bình —
— Tam-sơn —
— Lê-xá —
— Gia-thụy, huyện Gia-lâm
— Thổ-khối —
— Sơn-nam, huyện Võ-giàng
— Đông chúc —
— Đông-yên —
— Hoài-bảo huyện Tiên-du.

Bán một cái xe ô-tô « DODGE ».
Hỏi tại: Số 44, đường Félix Faure. 3654

Hội Công-thương đồng-nghiệp thêm Chi-hội. — Mới đây sau khi bản-hội lập thành Chi-hội Tourane thì trong xứ Trung-kỳ có hai Chi-hội Vinh-Benthuy và Bellevue thuộc Nha-trang nhóm dựng ngay. Chi-hội Vinh-Benthuy thì do ông Nguyễn-trung-Chính đứng cổ động và Chi-hội Bellevue thì do ông Nguyễn-quế-Dương cổ động. Hiện nay trong hai nơi ấy đã được một số hội-viên khá đông và đã bàn xong tòa Trị sự tạm bởi để làm việc hội rồi.

Chánh hội-trưởng
Nguyễn-huy-Hợi kí cáo
(Xem trang thứ ba, cột thứ hai).

HỘI ĐỒNG-ÍCH
THANH-TOÁN
CÁO BẠCH CÙNG CÁC NHÀ CÓ NỢ

Hội đồng-ích là một hội thương-mại kỹ-nghệ An-nam trụ sở tại Thái-bình hiện nay đương thanh-toán sổ-sách.

Trong một kỳ hạn một tháng các nhà chủ nợ có nợ tại hội ấy nên báo trình cho các nhà trong nom về việc thanh-toán biết.

Ai muốn hỏi điều gì, thì hỏi M. Tabouillot, quản-lý văn-khế ở Nam-định. 3659

ĐÁ-BIẾT-TUỔI-VÀNG

(Trinh-thám tiểu-thuyết)

PHẠM-BÙI-CẨM dịch-thuật

Cuốn tiểu-thuyết này chỏ là ái-tình tiểu-thuyết cũng được, mà cho là trinh-thám tiểu-thuyết cũng được. Vậy xin dịch ra để công-hiến các bạn độc-giả một cuộc tiêu-khiển khiển-hứng trong khi tiêu-hậu trà-dư!

Tôi liền kể rõ dung mạo cùng phục sức ba người, không sai chút nào cả! Chủ-nhân nghe tôi nói đến đâu, cầm bút biên đến đấy, rồi nói:

— Nếu đã có cái này làm chứng, thì tôi xin hết lòng đi xét cho ra. Bức thư lúc nãy, trong khi thăng-thốt, có sơ-suất điều gì, xin ngài lượng thứ; Giam phòng ngài trọ, đã có việc tôi thiết làm vậy, thì chỉ bằng ngài tìm chỗ trọ khác. Sau này có dịp trùng lai, ngài sẽ hạ cố đến bàn-hiệu, cũng chẳng muộn gì.

Tôi nghe nói, ngẫm bụng người này có chi cứ muốn đuổi ta đi cho bằng được! Đã vậy thì ta quyết không đi. Tôi đáp:

— Việc ấy để tôi còn xem! còn việc kia ông cũng phải mau mau cho người đó xét. Người trốn vào phòng tôi lúc ấy, ran sợ thất thểu, hình như không sao giữ được mình với quân thù nghịch; Còn hai đứa kia cũng rất là hung hợp, xem chừng như kẻ đã tăng tiện lương-tâm! Vậy thì buông tha cho nó cao chạy xa bay, cũng không phải không lỗi thời đến qui-hiệu, một đứa trong bọn đó, đêm qua còn bảo tôi rằng tất cả các phòng bên, đều một người thuê cả. Người ấy là ai? tra số thì khắc biết!

Chủ-nhân đáp;

— Điều đó ngài dạy lắm! những người ở các phòng bên đều là kẻ lương-thiện, làm gì có sự ấy!

Giá bấy giờ chủ-nhân nói cứng với tôi; thì tôi cũng hết điều ngờ ngại mà ra ngay tức khắc những chuyện vô cùng sau này sẽ đến, chắc cũng không can hệ gì đến tôi. Song vì tôi thấy hắn nói ra chiều gìn giữ từng lời, thận-trí lại có bề e ấp. Tôi đoán là hắn còn có điều gì khuất tất, mà không dám nói ra. Càng trông hắn bao nhiêu, thì hắn lại càng ran sợ bấy nhiêu. Tôi thấy vậy liền quyết kế ở lại. Tôi nói:

— Bất tất nói nhiều! việc đêm qua tôi cũng cho là việc ngẫn nhiên, không có chi là lạ! Day hôm nay thì quyết không sao lại dọn đi đâu được! Tôi có mấy người khách, họa tôi đến chơi, vậy xin ông cho dọn bàn ăn sẵn.

Chủ nhân ngẫn ngại không nói đến chuyện trước nữa; chỉ hỏi tôi rằng:

— Ngài muốn thết nào cũng được, Song cái nhà đã quái gở như thế, tôi cũng không dám cố ý lưu ngài!

Tôi nói:

— Tôi chẳng qua chỉ trọ vài ngày, mà dọn lại chuyển đi, khi phiền cho tôi một chút.

Nói xong, tôi liền đứng dậy, chủ-nhân đã tiễn tôi ra đến cửa, tôi lại sực nhớ đến một việc, liền đứng lại mà hỏi rằng:

Chẳng hay ông có thể trả lời cho tôi được câu hỏi này chăng? Vừa đây có một nữ-lang, đi với một con thị-tỳ người Pháp, tay ôm con chó Nhật-bản, đứng ở trong thang-cuốn. Chẳng hay người đó là ai?

Chủ-nhân nghe nói giật mình, có ý ngờ tôi. Tôi liền giả vờ mỉn cười mà rằng:

— Câu hỏi đó chẳng qua là cái tình tò-mò của bạn trai ta đó thôi!!!

Chủ-nhân cũng cố làm ra bộ trấn-tĩnh, song vẫn không sao che được vẻ người, ung dung đáp rằng:

— Đó là nàng Phần-hạ-thác! cô gia-thế mà xem, thì tất là một bực khuê-tú nhà qui-tộc nước Mỹ. Lúc vào trọ, cũng do một bực danh-nhân giới-thiệu, và bảo-chứng cho. Song tôi cũng biết có thế thôi! trừ lên-hỏ nàng ra ngoài, tôi thật không biết được hơn nữa. Vậy dám hỏi ngài định hỏi người ấy làm gì?

Tôi nói:

— Không!!!

Nói xong liền bước ra ngoài, vừa hay gặp một tên bồi phòng chạy đến nói với tôi rằng:

— Giây-nói trên gác gọi; có ông Bảo-tinh đương đợi ngài.

Tôi gật đầu, đi lên trên gác. Chủ-nhân lão ấy lại gọi với tôi mà hỏi:

— Hôm nay làm cơm ngài?

Tôi đáp:

Vào độ tám giờ, làm cho ba người ăn!

CHƯƠNG THỨ IV

Bảo tinh là lông-huynh tôi, hơn tôi 8 tuổi. Tính người nghiêm-nghị, không từng cẩu-thả một việc gì. Làm nghị-viên, thường lo có phụ những người đã tin mình mà bầu-cử mình ra; Vì vậy hết lòng giữ-phép, vốn có tiếng quả-quyết ở trong nghị-trường.

Hôm ấy đến, đã đón tôi ra sân-quần; hai anh em cùng lên xe đi; song những việc đêm qua, tôi cũng không dám nói cho anh tôi biết. Vì những câu chuyện không đâu như thế, anh tôi rất ghét, nên tôi phải đành để bụng, chỉ hỏi anh tôi rằng:

— Hãy lâu anh ở Luân-đôn, thì những người ở trong Thế-giới khách-sạn thế nào, chắc anh cũng rõ. Em xem ra thì rất là hỗn-độn chẳng có trật tự chút nào?

Anh tôi nói:

— Phải! Trong khách-sạn đủ mặt người các nước; vì vậy nên mới gọi là «Thế-giới khách-sạn, gian hoặc những người Mỹ hay đánh quần cũng đi sâu, thường trọ ở đấy. Duy-ký món ăn rất khéo, nên các bậc danh lưu cũng có thuê phòng trọ, chớ thật thì đã người tứ xứ, còn có ký-cương gì! Mình cần giữ lấy giá mình, như hiện-đệ thì nên trọ vào cửa hàng Địch-nữ-đôn, mới phải!

Tôi lại hỏi lẳng sang chuyện bên chính giới. Anh tôi cho là câu hỏi viển-vông, nên chưa vội đáp. Hỏi lâu mới nói rằng:

— Hiền-đệ cứ nữ nọ xem kia! Xem báo thì biết nước ta hiện kim không phải ở vào cái thời-kỳ bình thịnh. Từ khi tôi vào nghị-viện, thì thấy tình thế trong nước, trước đây không có bao giờ khó khăn bối rối như lúc này!

Tôi nói:

— Vậy thì sắp có việc chiến-tranh đó sao?

Anh tôi nói:

— Việc chiến-tranh đối-đại lâu, nay người trong chính-giới đều cho là câu nói dĩ-ku-truyền-hư, không ai để ý. Song tôi nghĩ thế-gian chẳng ít thì nhiều, ngoại-nghị nhao nhao, vị tất đã là lời nói không đâu cả. Tôi lại muốn nghe thấy người ta nói: trong việc ngoại-vụ, còn bao nhiêu những sự tầy trời!

Tôi nói:

— Em ở chỗ quê mùa, kiến-văn thấp hẹp, ai ngờ trong nước lại có những ngụy cơ cấp xúc nhường kia...!

Anh tôi nói:

— Việc tuy chưa đích xác, song những người nghe nhiều biết lắm, nghĩ chín lo xa, vẫn lấy làm ấy náy không yên. Khắc tự huấn-trước hôm qua có bảo tôi rằng:

« Trong khoảng không gian, đường như có cái cảnh-tượng gió mây biến ảo »!

Tôi nghe nói sửng sốt giây lát. Trong bụng thì rất lấy làm thêm cái địa vị của anh tôi. Vì làm nghị-viên thì được dự đến cả chính-sự trong toàn-quốc. Tôi ở nơi thôn-giã, được thong dong hưởng cái thanh-phúc ở dưới nơi hòa nhật quang-thiên....

(*Còn nữa*)

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

緣生再
TÁI-SINH-DUYÊN

Bộ TÁI-SINH-DUYÊN (sự-tích Mạnh-lệ-Quân) của Nguyễn-đỗ-Mục dịch thuật, mới xuất bản tiền-biên. Giá bán 0$90, tiềnước gởi 0$20. Có gởi bán tại bản-quán và các cửa hàng sách.

2083

BÁN ĐỒ VẠN BẢO

Những đồ cầm ở Vạn-bảo thành phố Hanoi, trong vòng tháng chín tây 1922 mà không chuộc hay là không đổi vé, thì sẽ bán đấu giá ngày thứ ba, mồng 7 tháng chín tây 1922, (27 tháng bảy ta) 8 giờ sáng.

Tiền giấy bát mà người mua phải trả, ngoại giá mua, là bốn phần (4%).

Cái sổ những đồ bán rồi thì trong tháng sau khi đã bán, ai muốn đến xem cũng được.

Quan Chủ Vạn-bảo:
1845 MÉTAILLER

Rượu bổ-đào:
TONIQUE TONKINOIS

Có tờ chứng-chỉ ban khen của HOÀNG-THƯỢNG

Theo kinh tự-nhiên ta ra đây, chẳng không như có mấy thứ thuốc về những kinh la, làm trò-cười cho trẻ-con và người có trí khôn thì không ai có thể tin được!

Xin xem-xét và so-sánh cho kĩ kẻo nhầm to!!!

Ngày mùng 7 tháng năm, nhiệt-khí Khải-định thứ ba, tòa Nội-các phụng lời châu phê rằng:

Chiếu nay đại thọc phòng cần MONTÈS qui ông, có chế nên mới thử rượu bổ đã tăng ngự dùng qua rất hay, đáng nên giá thưởng, trước lục phê tới gởi cho qui được phòng nhờ-ông để tỏ thanh-giá.

Khâm thử.

硃批：准有此定三年五月初六日內閣奉錄

以為有此定三年五月初六日內閣奉錄

Rượu này đã lệ-cứu theo thủy-thổ và tính-chất người phương Đông mà chế ra, cho nên người bản-xứ già, trẻ, đều dùng được cả! Xưa nay chưa có ai đã dùng mà chê được! *Giá bán rất rẻ: 2$25 một chai lớn; từ sáu chai giờ lên sẽ trừ hoa-hồng, tùy theo nhiều ít.*

Bán-hiệu không cần phải vẽ những hình kì-dị làm lạ mắt thiên-hạ và trò-chơi cho trẻ-con, lại kể những truyện khó tin, người có kiến-thức chẳng ai tin được. Đã vậy, giá bán lại đắt quá, mà vị-thật có được công-hiệu cho tính-chất người bản-xứ.

Bào-chế MONTÈS
54, Phố Tràng-tiền, 54
HANOI

Xin xem tiếp theo ở trang thứ tư bản báo này.

Bắt được mấy tên giặt người lấy của. — Báo *France-Indochine* có đăng rằng:

« Sở Mật-thám đi tìm nã mãi vừa mới bắt được tên Ng-v-Thọ (tức Ký-Thọ bị tòa Namđịnh Phúc-yên ngày 31 Août 1921 kết án vắng mặt khổ sai chung thân về tội ăn cướp và giết chết hai người tại Yên-nhân (Vĩnh-yên) ngày 6 Juin năm 1921. Tên này là đầu đảng ăn cướp, có mang một khẩu súng Carabine kiểu Lebel số 3969 và một con dao găm, cái lưỡi nó dài 15 phân tây, vừa đâm và cắt được. Con dao này lúc bắt được còn sắc và nhọn lắm, xem đó biết rằng nó lại sắp sửa làm một việc ác-phạm nữa. Tên Thọ này đã nhiều lần ăn cướp ở tỉnh Hà-đông, Vĩnh-yên, Phúc-yên và Sơn-tây.

Một tên nữa là Mạch cũng can vào việc ấy bắt được tại làng Bán-thượng (Sơn tây) và giữ ở trong nhà giam của sở Sen-đầm Sen-tây thì nó bẻ được xích sắt, chọc thủng mái nhà mà trốn được.

Một quãng đường nên tuần phòng ban đêm. — Ở quãng đường bờ sông (từ cầu Canh Clémenceau) từ cầu sông cái trở xuống đến bến đầu hàng Khoai xưa nay rất hẻo, hẳn nhiều người đã biết, thường thường đêm khuya nhiều người đi chơi bị hóc lột ở quãng đường ấy. Xem ra dân bến ấy nghịch lắm, toàn là những tay đại bợm ở bến ấy cả. Họ xưng danh là bến Đông, ngày thì họ xe cải nước đi bán, tối thì làm đáng lắm-la.

Mong rằng thành-phố sẽ đặt thêm hộp gác ở quãng đường ấy để cho được nghiêm, chứ một hộp ở đầng bến tàu không xuể và quãng đường ấy không có linh tuần phòng đi lại mấy khi.

H. V. N. lại cáo

Người cụt-đi thực thà. — Tối hôm qua, hồi 7 giờ, một người cụt-đi xe tên là Đinh-văn-Giang nhà ở phố Daraston, số 24, có đem nộp sở Cảnh một cái máy ảnh của một bà đầm bỏ quên trên xe.

Máy ấy đã giao trả cho M. Célendrucio nhà ở phố Paul-Bert số 52.

Ăn cắp dây điện-thoại. — Sở Mật-thám vừa bắt được ông Ngân 38 tuổi, quán làng Lương-tài (Hưng-yên) ăn cắp dây điện-thoại ở kilomètre 34 đường Hanoi xuống Hải-phòng.

Phòng khám bệnh
của quan Thầy Thuốc tây

Phố hàng Bồn nhà hòa (Rue des Pipes) số nhà 9, ở Hanoi.

Ngày nào cũng khám bệnh từ 10 giờ sáng đến 12 giờ trưa, trừ chủ nhật và ngày lễ.

Phòng nuôi người bệnh, rất sạch sẽ; Chữa các bệnh người lớn và trẻ con.

1937

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Di-hài lính ta mất tại Pháp. — Ba cái linh-cữu lính tập ta mất tại Pháp mà tàu *Orénoque* đưa đến Haiphong đó rồi, để tạm tại nhà thương thì chỉ có thứ hai tới 6 giờ đã đem xuống tàu thủy để đưa về phủ Lạng-thương.

Hội-đồng thành-phố — Hội-đồng thành-phố đến ngày thứ hai 27 Août hồi 20 giờ 45 sẽ họp tại tòa Đốc-lý.

NAM-ĐỊNH

Nước to. — Nước sông Nam-định càng ngày càng lên to lắm. Các nhà bên kia sông bị ngập hết.

Còn mé bên này tỉnh nước cũng đã xấp xỉ tràn đường, những chỗ thấp phải đắp con chạch cả.

THÁI-NGUYÊN

Đánh nhau to. — Chiều hôm 4 tây vừa rồi, hồi 6 giờ 30, cuối phố Chợ-cũ có xảy ra một đám đánh nhau to. Số là có một người Nam đi xe đạp qua hiệu Khách kia chạm phải một chú Khách con độ lên 4 lên 5 tuổi. Người chả hiệu chạy ra, xông vào đánh người đi xe đạp và tỉu mỉu. Người đi xe đạp đó không phải là tay hèn, xông vào đối địch. Ngay lúc bấy giờ lại có ba người Khách và hai người hăn-sáng 6-năm cũng ra đánh. Người đi xe đạp giỏi thật! một mình mà địch được sáu người! Hải bên đánh nhau trong 10 phút đồng hồ mà người Nam chỉ khoanh tay đứng ngoài nhìn, không ai chịu vào can và cứu-hà.

Đông Tùng lại cáo

HƯNG-YÊN

Một cách kiếm tiền. — Vừa đây tôi được nghe chuyện người ta nói với tôi rằng: thuốc hạt huyệt Yên-mỹ, thầy lý trưởng làng L. T. nhân dịp phát thẻ mới này, cũng phát tài lắm.

Tôi hỏi tại sao thì người ta nói: thầy lý ức bắt ai có thẻ cũ đưa đến thì thầy mới giao thẻ mới cho mà nói rằng quan trên truyền như vậy. Hoặc giả số kẻ ở xa không thể gởi thẻ cũ về được (vì phải đeo luôn) thì phải mang về mà đổi thẻ mới, thế mà muốn cho gọn chuyện thì chỉ bằng thêm tiền với thầy lý cho xong. Hoặc giả lại còn có kẻ chẳng may đánh mất thẻ cũng! Kẻ này có lẽ phải thêm tiền to hơn thì mới có thẻ mới.

Tội nghiệp chuyện lấy làm ăn nặn cho những người bị thầy lý kiếm chác quá như vậy.

Và không những một thầy này mà thôi đâu, có lẽ cũng nhiều thầy theo cái chính-sách hèn ấy nữa.

Ý tôi thiết tưởng quan trên cũng chẳng đòi làm gì những thẻ số cần người ta, chẳng qua các thầy lấy làng mình nhiều người đi làm ăn các nơi xa mà bắt chẹt nhau thế để kiếm ăn.

Mong rằng quan trên sẽ để ý đến những nỗi thảm lam của các thầy lý mà rõ bảo cho, thường cũng là một cái hay cho nhiều người vậy.

R. C. lại cáo

HÀ NAM

Tòa Nam-án. — M. Trần-lưu-Vị, tri-huyện bang ba tại huyện Thanh-liêm (Hà-nam) được quyền thăm phán tại tòa Nam-án đệ nhị cấp tỉnh lỵ trong khi quan Trần-phán Lê-Nhiếp bị đau.

Táo gan thật. — Phiên chợ Đầm mới rồi, vợ thầy phó tổng làng lý ra chợ mua bán, đem cả đứa con nhỏ năm tuổi đi theo, vì chợ đông, đứa con lạc lại sau, thì có một tên hung đồ đỗ đứa bé vào một nhà gần đấy rồi định bỏ cái vòng vàng đeo cổ. Đứa trẻ kêu lên, thì chủ nhà lý lại ra tay đánh đập, người mẹ nghe tiếng đến cứu được con thì tên đỗ người kia đã trốn đi mất rồi.

Việc này kỳ lý đã đến khám biên, thấy mình đứa bé phải nhiều dấu đánh tát, liền làm biên-bản trình quan. Người chủ nhà kia hiện cũng bị thưa về tội chứa chấp và đồng-mưu với quân vô lại.

Chó dại cắn. — Một người đàn bà lấy chồng làng Đình-ngã, chồng chết vẫn đi làm thuê, chẳng hay bị chó dại cắn tự bao giờ. Hôm mới đây trở về làng, tại bệnh đã lên cơn nặng lắm. Người làng xóm-xít quanh nhà nghe thấy người đàn bà vừa rên vừa kêu lên rằng: « Tôi không dám cắn các ông các bà đâu, xin vào cứu cho tôi kẻo tôi chết mất! » Song không có ai dám vào cứu cả, người đàn bà kêu gào vật vã chán rồi chết một cách đáng thương.

Về độ này là mùa chó dại các nhà nuôi chó phải nên cẩn thận, chớ có thả rông, hoặc khi thấy nó hơi khác, hoặc cho đãi, hoặc không ăn cơm, là nó sắp hóa điên, thì nên đánh chết nó đi, đừng tiếc mà ăn thịt hay là bán cho người ta ăn thịt. Còn như ai chẳng may mà bị chó dại cắn phải, hay liếm phải tay, thì nên đến ngay nhà thương mà chữa.

Chết đuối. — Tên Khanh người xã Phù-lương, tổng Mễ-trăng (Thanh-liêm) hôm mồng 3 tháng 7 đi làm thuê, để đứa con gái lên 6 tuổi cho mẹ già ngoại 70 tuổi trông coi, đến chiều hôm đi làm về, hỏi đứa con, thì người mẹ nói là chán đi chơi. Tên Khanh liền chạy ngược chạy xuôi đi tìm, song chẳng thấy con đâu, đến khi trở về rửa chân ở cầu ao, thì than ôi! đứa bé đã chết đuối ở dưới ao rồi.

Hiện đã trình quan xin phép để mai táng.

VIỆC KINH-ĐÔ

Về nghỉ hôn Pháp. — Quan Đốc-học trường Quốc-học là M. Dayde về nghỉ hôn Pháp thì trong khi ấy ông giáo học Aucourt thay chức Đốc-học.

Xấu chàng mà có ai khen!... — Một người khán bộ nam và một người khán-hộ nữ đương cùng nhau song song sánh chân quyện-tương trong một cái phòng tại nơi kia thì bỗng nhiên mà cái cửa sổ trong buồng mở toang ra, một người thiếu-phụ vượt cửa nhảy vào, liền tâm chặt lấy ả, nín lời hai mái tóc mây là đã xát đấy rồi lấy chân đạp dây vào tóc, để ra tay mà giập liền vài hoa, chẳng có ý thương gì đến hương tiếc gì đến ngọc! — Ấy là ai thế? Ai lại dám phá cuộc vui của người ta như thế? — Ấy là vợ chàng! Dì ghẻ chưa, để lắm chồng hè, tay vừa đánh miệng lại vừa la tiếp cứu, làm cho phu-quân kinh hồn thất phách, trong khi nguy cấp không hiểu làm sao đánh thảo cho tinh-thần, liền ôm chặt lấy vợ mà cắn một miếng vào vai quá đau. Người vợ liền thả ả ra mà mà làm lấy giằng, còn ả thừa hư mà tẩu thoát, « giằng sẻn bọt rộm biết đâu mà tìm », để lại trong phòng cuộc hôi bàn làng tả và hai vợ chồng thầy nọ ôm lấy nhau vừa đánh vừa la. Các nơi khác nghe tiếng la chạy đến nào ông nào bà, nào chị, nào cô, nào thầy, trông thấy đâu ngực nhiều, hỏi ra mới biết là vì nỗi ghen tuông mà gây nên một trận kịch-liệt như thế. Nghe đâu việc này còn kiện cáo đến quan trên.

Hội-đồng khảo-xét việc chăn nuôi ở Trung-kỳ. — Vừa rồi ở phủ Khâm-sứ có hội-đồng họp tại phòng đồng-lý để khảo xét việc chăn nuôi ở Trung-kỳ. Hội-đồng lý có quan Đồng-lý phủ Khâm-sứ là M. d'Elloy làm chánh-chủ-tọa. Quan chủ-sự Thú-y là M. Fabre làm phó chủ-tọa.

— Quan Canh-sát phòng Canh-nông và Thương-mại Trung Bắc-kỳ là M. Pidance, cùng ông Fery nghị-viên và ông Cuénin đốc-điền cũng là nghị-viên phòng thương-mại, và ông Nguyễn Bỉnh Mỹ-lý Hội-viên hội-viên, ông Võ-Chuẩn làm thư-ký.

Công việc của hội lý khảo xét về sự chăn nuôi ở Trung-kỳ có lẽ làm công-việc rất lợi, cho kỹ kinh-doanh và tổ-chức cho sự chăn nuôi các loài thú vật như là ngựa, bò, trâu, lợn cho thêm nhiều ra. Vì hiện nay cái tổng số đại-thái của các loài ấy chỉ có độ chừng 14,000 con ngựa, 340,000 con bò 260.000 con trâu, 460,000 con lợn. — Số ấy ít quá, phải cần mua thêm nhiều nữa. — Lại bàn những cách phòng bệnh hoạn và dịch của súc-vật; nhưt là ở các miền Thượng-du xứ Trung-kỳ thường có lắm.

Sự chăn nuôi ở Trung-kỳ từ xưa nay người ta chăm nom cũng đã có công-phu; nhưng chỉ vì sự kiến-thức và học-thuật của ta về lối lý dưỡng hẹp hòi và thiên-hạ lắm, nên không ngăn ngừa được những tai ôn tật dịch; lại không biết những phương pháp mà điều bộ cho súc vật, chóng được sinh đẻ đông nhiều. Nay Chánh-phủ Bảo-hộ đã lưu tâm chăm nom về việc ấy cho ta thì thật là một sự rất hạnh-phúc của dân đó.

Tin nước lên xuống

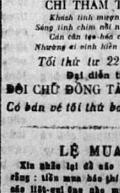
Trên sông Hồng-hà

	20 Août hồi 8 giờ	21 Août hồi 8 giờ
Lao-kay	81.90	81 80
Yên-bay	31 33	31.45
Việt-trì	15.26	15.44
Hanoi	10 69	10.83
Vạn-yên	13.00	»
Hòa-bình	7 86	8 04
Tuyên-quang	9 70	9 37
Phú-đoan	24.33	24.36
Phả Yên-bình	4.25	4 25

Trên sông Thái-bình

	20 Août hồi 8 giờ	21 Août hồi 8 giờ
Thái-nguyên	22.00	25.40
Lâm	3.90	7.85
Phả Lạng-thương	5.20	5 35
Đáp-cầu	5.52	5 67
Phả-lại	4.31	4.63

SÁN-NHIỄN-ĐÀI

Xin nói trước để quý-khách biết chơ-rằng: Đến tối thứ tư 22 Août này bản-hội lại diễn tích:

ĐỐI CHỮ ĐỒNG TÂM
lần thứ tám.

Bán vé từ tối thứ ba và ngày thứ tư

Tối thứ ba 21 Août 1923
Diễn tích
CHỊ THẮM TƠ MÀNH
Khách tình mượn tiếng nam mô,
Sáng tình chim nỗi nhắn nhe vì tình.
Con tiên tạo khéo trêu ghẹo,
Nhường ai mình hiền tại mình, đa đoan.

Tối thứ tư 22 Août 1923
Đại diễn tích tát
ĐỐI CHỮ ĐỒNG TÂM (hiền lần thứ tám)
Có bán vé tối thứ ba và ngày thứ tư

LỆ MUA BÁO

Xin nhắc lại để các ngài được biết rõ, nếu lỗi hai mái tóc mây là đã xát đấy rồi lấy chân đạp dây vào tóc, để ra tay mà giập liền vài hoa, chẳng có ý thương gì đến hương tiếc gì đến ngọc! — Ấy là ai thế? Ai lại dám phá cuộc vui của người ta như thế? — Ấy là vợ chàng! Dì ghẻ chưa, để lắm chồng hè, tay vừa đánh miệng lại vừa la tiếp cứu, làm cho phu-quân kinh hồn thất phách, trong khi nguy cấp không hiểu làm sao đánh thảo cho tinh-thần, liền ôm chặt lấy vợ mà cắn một miếng vào vai quá đau. Người vợ liền thả ả ra mà mà làm lấy giằng, còn ả thừa hư mà tẩu thoát, « giằng sẻn bọt rộm biết đâu mà tìm », để lại trong phòng cuộc hôi bàn làng tả và hai vợ chồng thầy nọ ôm lấy nhau vừa đánh vừa la. Các nơi khác nghe tiếng la chạy đến nào ông nào bà, nào chị, nào cô, nào thầy, trông thấy đâu ngực nhiều, hỏi ra mới biết là vì nỗi ghen tuông mà gây nên một trận kịch-liệt như thế. Nghe đâu việc này còn kiện cáo đến quan trên.

Hội-đồng khảo-xét việc chăn nuôi ở Trung-kỳ. — Vừa rồi ở phủ Khâm-sứ có hội-đồng họp tại phòng đồng-lý để khảo xét việc chăn nuôi ở Trung-kỳ. Hội-đồng lý có quan Đồng-lý phủ Khâm-sứ là M. d'Elloy làm chánh-chủ-tọa. Quan chủ-sự Thú-y là M. Fabre làm phó chủ-tọa.

— Quan Canh-sát phòng Canh-nông và Thương-mại Trung Bắc-kỳ là M. Pidance, cùng ông Fery nghị-viên và ông Cuénin đốc-điền cũng là nghị-viên phòng thương-mại, và ông Nguyễn Bỉnh Mỹ-lý Hội-viên hội-viên, ông Võ-Chuẩn làm thư-ký.

Công việc của hội lý khảo xét về sự chăn nuôi ở Trung-kỳ có lẽ làm công-việc rất lợi, cho kỹ kinh-doanh và tổ-chức cho sự chăn nuôi các loài thú vật như là ngựa, bò, trâu, lợn cho thêm nhiều ra. Vì hiện nay cái tổng số đại-thái của các loài ấy chỉ có độ chừng 14,000 con ngựa, 340,000 con bò 260.000 con trâu, 460,000 con lợn. — Số ấy ít quá, phải cần mua thêm nhiều nữa. — Lại bàn những cách phòng bệnh hoạn và dịch của súc-vật; nhưt là ở các miền Thượng-du xứ Trung-kỳ thường có lắm.

Sự chăn nuôi ở Trung-kỳ từ xưa nay người ta chăm nom cũng đã có công-phu; nhưng chỉ vì sự kiến-thức và học-thuật của ta về lối lý dưỡng hẹp hòi và thiên-hạ lắm, nên không ngăn ngừa được những tai ôn tật dịch; lại không biết những phương pháp mà điều bộ cho súc vật, chóng được sinh đẻ đông nhiều. Nay Chánh-phủ Bảo-hộ đã lưu tâm chăm nom về việc ấy cho ta thì thật là một sự rất hạnh-phúc của dân đó.

Tin nước lên xuống

Trên sông Hồng-hà

	20 Août hồi 8 giờ	21 Août hồi 8 giờ
Lao-kay	81.90	81 80
Yên-bay	31 33	31.45
Việt-trì	15.26	15.44
Hanoi	10 69	10.83
Vạn-yên	13.00	»
Hòa-bình	7 86	8 04
Tuyên-quang	9 70	9 37
Phú-đoan	24.33	24.36
Phả Yên-bình	4.25	4 25

Trên sông Thái-bình

	20 Août hồi 8 giờ	21 Août hồi 8 giờ
Thái-nguyên	22.00	25.40
Lâm	3.90	7.85
Phả Lạng-thương	5.20	5 35
Đáp-cầu	5.52	5 67
Phả-lại	4.31	4.63

SÁN-NHIỄN-ĐÀI

Xin nói trước để quý-khách biết chơ-rằng: Đến tối thứ tư 22 Août này bản-hội lại diễn tích:

ĐỐI CHỮ ĐỒNG TÂM
lần thứ tám.

Bán vé từ tối thứ ba và ngày thứ tư

Tối thứ ba 21 Août 1923
Diễn tích
CHỊ THẮM TƠ MÀNH
Khách tình mượn tiếng nam mô,
Sáng tình chim nỗi nhắn nhe vì tình.
Con tiên tạo khéo trêu ghẹo,
Nhường ai mình hiền tại mình, đa đoan.

Tối thứ tư 22 Août 1923
Đại diễn tích tát
ĐỐI CHỮ ĐỒNG TÂM (hiền lần thứ tám)
Có bán vé tối thứ ba và ngày thứ tư

LỆ MUA BÁO

Xin nhắc lại để các ngài được biết rõ, nếu lỗi hai mái tóc mây là đã xát đấy rồi lấy chân đạp dây vào tóc, để ra tay mà giập liền vài hoa, chẳng có ý thương gì đến hương tiếc gì đến ngọc! — Ấy là ai thế? Ai lại dám phá cuộc vui của người ta như thế? — Ấy là vợ chàng! Dì ghẻ chưa, để lắm chồng hè, tay vừa đánh miệng lại vừa la tiếp cứu, làm cho phu-quân kinh hồn thất phách, trong khi nguy cấp không hiểu làm sao đánh thảo cho tinh-thần, liền ôm chặt lấy vợ mà cắn một miếng vào vai quá đau. Người vợ liền thả ả ra mà mà làm lấy giằng, còn ả thừa hư mà tẩu thoát, « giằng sẻn bọt rộm biết đâu mà tìm », để lại trong phòng cuộc hôi bàn làng tả và hai vợ chồng thầy nọ ôm lấy nhau vừa đánh vừa la. Các nơi khác nghe tiếng la chạy đến nào ông nào bà, nào chị, nào cô, nào thầy, trông thấy đâu ngực nhiều, hỏi ra mới biết là vì nỗi ghen tuông mà gây nên một trận kịch-liệt như thế. Nghe đâu việc này còn kiện cáo đến quan trên.

Hội-đồng khảo-xét việc chăn nuôi ở Trung-kỳ. — Vừa rồi ở phủ Khâm-sứ có hội-đồng họp tại phòng đồng-lý để khảo xét việc chăn nuôi ở Trung-kỳ. Hội-đồng lý có quan Đồng-lý phủ Khâm-sứ là M. d'Elloy làm chánh-chủ-tọa. Quan chủ-sự Thú-y là M. Fabre làm phó chủ-tọa.

— Quan Canh-sát phòng Canh-nông và Thương-mại Trung Bắc-kỳ là M. Pidance, cùng ông Fery nghị-viên và ông Cuénin đốc-điền cũng là nghị-viên phòng thương-mại, và ông Nguyễn Bỉnh Mỹ-lý Hội-viên hội-viên, ông Võ-Chuẩn làm thư-ký.

Công việc của hội lý khảo xét về sự chăn nuôi ở Trung-kỳ có lẽ làm công-việc rất lợi, cho kỹ kinh-doanh và tổ-chức cho sự chăn nuôi các loài thú vật như là ngựa, bò, trâu, lợn cho thêm nhiều ra. Vì hiện nay cái tổng số đại-thái của các loài ấy chỉ có độ chừng 14,000 con ngựa, 340,000 con bò 260.000 con trâu, 460,000 con lợn. — Số ấy ít quá, phải cần mua thêm nhiều nữa. — Lại bàn những cách phòng bệnh hoạn và dịch của súc-vật; nhưt là ở các miền Thượng-du xứ Trung-kỳ thường có lắm.

Sự chăn nuôi ở Trung-kỳ từ xưa nay người ta chăm nom cũng đã có công-phu; nhưng chỉ vì sự kiến-thức và học-thuật của ta về lối lý dưỡng hẹp hòi và thiên-hạ lắm, nên không ngăn ngừa được những tai ôn tật dịch; lại không biết những phương pháp mà điều bộ cho súc vật, chóng được sinh đẻ đông nhiều. Nay Chánh-phủ Bảo-hộ đã lưu tâm chăm nom về việc ấy cho ta thì thật là một sự rất hạnh-phúc của dân đó.

NỘI-ĐỒNG-ÍCH
đang giải-tán

LỜI BÁ CÁO

Cùng các nhà có tiền gửi ở Nội Đồng-Ích:

Ông bà nào có tiền gửi ở Nội Đồng-Ích, là Nội cho vay và giữ ống để giành, hiện đang giải-tán, thời xin đem ngay lại, hay là gửi recommandée, nhà giấy-thép ngay lại cho ông E. CHATAIGNEAU, là Giải-Tán-Viên, ở phố Jauréguiberry (Giốc Hàng-Kèn) số nhà 3, Hanoi, nhưng sổ gửi tiền cùng các biên-lai lại để tiện dự-định việc giả tiền.

Khi nhận sổ sẽ có biên-lai chứng nhận.

Giải-Tán-Viên
P. Pon. E. CHATAIGNEAU.
Y. M. GRENIER.

2094.

ĐÃ BÁN QUYỂN THỨ 11

說小金古

Co hi[illegible]uvet

tại nhà-in KIM-ĐỨC-GIANG và ở các hiệu sách tại Hanoi, Haiphong, Nam-định, Bắc-ninh, Thái-bình, Hưng-yên, v. v...

Mỗi số: 0$06.

3622

Hiệu Nam-Bảo đổi chủ

Tôi có lời bá cáo để các quí-khách rõ thân đồng cố hữu biết cho rằng: tôi đã nhượng lại hiệu Nam-Bảo bán đồ đăng bạc ở phố, hàng Đào, số 16, Hanoi, cho bà nhạc tôi tên là Đặng-thị-Trường, vì tôi đương lòng sự sở công; cho nên không có phép đứng tên buôn bán nữa.

Các quí-khách có cần dùng hàng hóa gì, xin viết thư hay là thân đến bản-hiệu đã có quản-lý nghành tiếp cũng như tôi. Xin các ngài chiếu-cố cho.

Các thân bằng cố hữu có cần hỏi riêng việc gì với tôi, xin viết thư hay là thân đến chơi với tôi ở tại phố hàng Da, số 60, Hanoi thì lấy làm đa tạ lắm.

Kính cáo
NGUYỄN-HỮU-QUÝ.
40, Rue des Cairs, 40, Hanoi.

Ta nên chú-ý!

Độ này mới bắt đầu nóng mà đã thấy nhiều người mắc phải bệnh ngứa lở người da cùng các bệnh đau xương và đau mạch máu, không biết rõi ít nữa đến những nỗi nhọc thì các bệnh ấy phải ra nhiều đến đâu; và những bệnh này lại hay lây, nên một người đã mắc phải mà không chịu chữa ngay để lây sang người khác, lâu dần lan mãi ra thì thực là một sự nguy to cho xã-hội.

Vậy ta nên chú-ý!

Nên chú-ý, thì làm thế nào? Nên chú-ý thì kíp dùng ngay thứ thuốc:

DEPURATIF SENSAL

là một thứ thuốc chế riêng ra để chữa các bệnh kể ở trên này. Thuốc Depuratif Sensal này mà dùng vào xứ nóng như xứ mình thì thực không còn thuốc nào hay hơn được nữa; vì chủ-nhân đã xét nghiệm kỹ càng cái thứ-tiết ở xứ nóng mà chế ra, như thế thì những thứ thuốc giải-nhiệt khác chế ra ở các xứ lạnh mà dùng ở xứ mình thiết tưởng không được hợp thời lắm vậy.

Thuốc này lại thần-hiệu đến cả chữa bệnh giang-mai kinh niên nữa.

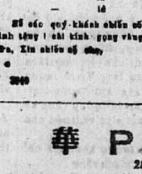
Hiện có bán tại: Hiệu Bào-chế E. CHASSAGNE, 59, phố Paul-Bert, trước cửa hiệu Gô-đa trông sang.

XIN XEM CHO KỸ

Phần nhiều các quí-khách xem báo thấy có đăng cáo-bạch cần bản-hiệu, đến khi sở mua lại mua ở hiệu thuốc khác, sau nhờ mà lầm ra không đổi được, lại viết thư trách bản-hiệu. Vậy gọi có mấy lời kính trình các quí-khách rõ cho và xin các ngài tự cẩn để có lần chiếu-cố đến bản-hiệu thì xin nhận rõ:

Nhà Bán-thuốc Bổ Montbo có đăng-bố ba chuông mà ở ngay giữa phố Tràng-tiền, số nhà 54, Hanoi.

Nay kính,
Ed. Mourès,
54, Rue Paul Bert, Hanoi.

Đồng-hồ đeo tay hạ giá

Mỗi cái 1$00

Thực cốt quý khách những đồng hồ đeo tay cần bản một vị giá bực cao 3 quan sắc chẳng bỏ xin hết, giá mỗi cái 1$00, xem chiếu giá không hết thời xin kiểu cái tinh giang vàng cả hộp xin xem thử cho vậy:

Đồng hồ đeo tay chân tối thấy giờ		giá trước	3$50 nay 1$00
— id	số đứa lý	—	9 00 — 3 00
— id	kim thấy và kim vàng	—	4 50 — 2 00
— id	vuông thực tinh	—	5 50 — 4 00

Bổ các quý-khách chiếu cố cho T cái mà không hết giá, chiếu giá trước) thời xin kính tặng 1 cái kính giang vàng rất mới và 1 cái hộp kính nhumium vì cả tiền v... nữa. Xin chiếu cố cho.

TONG-YUNE-TAI
65, Phố hàng Ngang, HANOI

2040

華 PAO-VA 寶

22, Phố Hàng Bồ, Hanoi

Chúng tôi kính-trình các quý-khách biết rằng nay chúng tôi mới có sang: 24 MẶT hạng đồ mới rất tốt, chạm rất khéo, vàng, tiền rất thuốc tốt, đẹp, vân vân.

1° Một hạng nhẫn kính đủ cả 6 thứ: một, một đơn một trăng, một vàng, một mặt 8 cây, vân vân. Lại có cả nhẫn kính giang bằng vàng tây, giang hạng vàng, giang đủ mặt, vân vân; quý-khách đến hỏi mỗi thứ sẽ chúng nhẫn thử hợp phép vệ sinh lắm lắm.

2° Một hạng đồng-hồ quí-quít đeo tay, đồng-hồ treo chuông, đồng-hồ bỏ thêu, đồng-hồ chạm-nhẫn, vân vân.

3° Một hạng chữa xe, đạp xe, ly xe, bàn xe, bổ xe đủ thứ-dầu hay là hãy cũng chẳng được và tốt khéo, vân vân.

4° Một hạng đồ mỹ-nghệ bằng-kính sang.

Bắt chước hàng mới sang kỳ này có in trên này chúng tôi xin bán hạ giá, mong các quý-khách chiếu-cố cho thì chúng tôi hãy làm sẵn ra liền lắm.

Nếu các ngài mở trang, nhân hỏi, ngược ngạ, vàng thì không kể, chắc các quí-khách cũng đã nghe cả rồi.

Cẩn-cáo
HIỆU PAO-VA
Phố Hàng Bồ, số nhà 22, Hanoi.

Nhà đồng-hồ hai chuông

TỨC LÀ HIỆU

QUẢNG-HƯNG-LONG

Ở phố hàng Bồ, số 79, tỉnh Hà-nội

Bản-hiệu bán các thức hàng sẵn, đồ làm nhà, các đồ tạp-hóa, các thức đồ dùng

BÁN HẠ GIÁ, VÀ XUẤT NHẬP TỰ-DO

Xin mời quí-khách các tỉnh khi về Hà-nội, lại thăm bản-hiệu. 2054

泰NAM-THÁI南

6, Quai Clémenceau — HANOI

ở phố Bờ-sông, số nhà 26, HANOI

Bản-hiệu có bán gỗ lim cây, gỗ lim phiến, gỗ lim xẻ thành khi, các thứ gỗ tạp, gỗ gụ, gạch xây tường và có nhận cả đóng các thứ đồ-đạc và các thứ lối cửa.

Hàng tốt giá hạ.

NAM-THÁI

2023 *Kính-cáo*

CÁI BỆNH HUYẾT SUY

Bệnh huyết suy đàn-bà thường mắc phải nhiều lắm. Ấy-chúng bởi bệnh huyết suy mà sinh ra biết bao chứng nỗi tật khác làm cho đàn bà con gái, cực khổ cả đời.

Vì vậy ít lâu đàn-bà con gái lại phải dùng thuốc làm cho khỏi-huyết được chóng sạch luôn luôn, và bổ dưỡng lấy sức khỏe của mình.

Trong các vị thuốc thật là hiệu nghiệm về bệnh ấy, thì không gì hơn thuốc Pilules-Pink, cách điều chế hợp với khí chất đàn bà lắm.

Thuốc Pilules-Pink có những công hiệu hiếm có, như là sinh huyết và bổ cân. Vị thuốc ấy, đã không mảnh-liệt quá, mà lại phù-trì bồi-bổ, cho cơ thể yếu-đuối, làm cho vận-động luôn.

Thuốc Pilules-Pink thường dùng để chữa bệnh huyết suy, bệnh xanh-bủng, bệnh yếu-gân, bệnh lay-nhược bệnh run-gân, bệnh tinh thần hôn-quyện, nhất là bệnh không ngủ, bệnh tiêu-hóa không điều-hòa và bệnh ăn không ngon cơm.

Thuốc PILULES PINE hàng thuốc nào cũng có bán.

KỲ TÊN KHÔNG RÕ

Bản-quán xin các ngài mua báo khi có việc gì viết thư đến hỏi bản-quán, thì cho biết rõ tên ở xin giấy gửi báo, hoặc là gửi cho bản-quán cái giấy quán ký, để cho người làm đề lên biên 0$10 các ngài không hay ký tên rõ tên, hoặc thiếu quá, không tra cứu được, thành ra chậm nhà báo không tiện cứ mà gửi báo.

Nhà Bán-đồ « TÂM-TÂM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

专医林柱霏

MỜI CÁC ÔNG MẮC PHẢI BỆNH TRĨ XIN MỜI CÁC ÔNG QUÁ BỘ, TÔI CHỮA BỆNH NÀY

BỆNH TRĨ (tức là bệnh lòi tí) thực là một người mắc phải, chẳng những là đau đớn, như cần đến khi đại-tiện xong rồi thì huyết đầm đìa, thật là bất tiện cho người ta lắm, lỡ không chữa ngay cho khỏi, để lâu thì càng ngày càng thêm nặng về sau khó chữa.

Khi sưng chảy, bệnh này đến đáng đau sót: cho nên người có bệnh lấy làm đau đớn, vậy nên tôi dụng làm nghiên-cứu một cách mới chuyên-trị chữa bệnh này không đau, không sót, chỉ trong mấy hôm thôi những nỗi nguy-tệ-hại rụng rời, mà trong khi đang chữa có thể làm lụng như thường không mất thì-giờ. Vậy bệnh nào mắc phải bệnh này xin mời đến:

M. TCHUONG-QUAY-LAM

M. Pas nina Bovee — HANOI

Sáng tiếp khách từ 8 giờ rưỡi cho đến 3 giờ chiều, từ chiều từ 3 giờ rưỡi đến 6 giờ.

Các tỉnh xa đến xin hãy tiếp.

Thư tỉ xin trả lời ngay.

Hỡi các ông mắc phải bệnh tinh (lậu và giang-mai) chuyển các ông chớ dùng thuốc nhảm, tốn tiền mà bệnh càng thêm nặng. Các ông nên mua thuốc ở Hiệu TỪ-NGỌC-LIÊN, số nhà 46, phố Principale, tỉnh Đáp-cầu, là một nhà chuyên-trị, bán thuốc bệnh tinh đã có tiếng, không ngày nào là không tiếp được giấy ngợi khen ở các nơi gởi lại. Cả cước độ hơn một đồng một lọ. 2052

CỨ MỖI NGÀY lại uống MỘT VIÊN THUỐC HƯỚU của ông

Lương-y DEHAUT

uống trước khi đang cơm thì CHẮC MẠNH KHỎE MẠNH LUÔN và chắc ngăn các chứng bịnh nguy hiểm bởi tại thuốc hay hay là bổ không đầu mà sánh ra. Thuốc nước nầy trị các chứng bịnh:

NHỨC ĐẦU, ĂN KHÔNG TIÊU, NẶNG BAO TỬ, CHÓNG MẶT, KHÔNG THƯ THỚI.

BÁN TẠI: Nhà ông Lucazet DEHAUT, 147, Faubg. St-Denis Paris, công khắp trong mấy tiệm thuốc.

Dùng thuốc phải cẩn-thận mới được!

Rượu bổ-đào: TONIQUE TONKINOIS

Đã mười mấy năm nay, Bản-hiệu giao-thiệp với người bản-xứ đã nhiều lắm, và đã được lòng quí-khách tin-cậy là bởi sự thực-thà ngay-thẳng. Tưởng nay cũng nên nhắc lại để các ngài so-sánh và suy-xét thì sẽ biết rõ hơn sự thực-thà của Bản-hiệu. Thứ rượu bổ-đào của Bản-hiệu, người bản-xứ đều biết tiếng là một vị thuốc rất rẻ tiền và rất quí để trị các chứng bệnh như: kém ăn-ngủ, mỏi-mệt, sôm-yếu, hay chóng mặt nhức đầu, đau xương đau mình, lại rất là bổ sức cho đàn-bà đẻ, người ốm mới khỏe, người già-yếu sức lực kém có thể khỏe lại như khi trẻ, con nít từ 10 tuổi sẽ được mau lớn! Vì thế thứ rượu này đã được vô-số tờ chứng-chỉ là công-hiệu.

Giá bán 1$25 một chai lớn, từ sáu chai trở lên sẽ trừ hoa-hồng.

Hiệu Bào-chế MONTÉS, 54, phố Tràng-tiền, Hanoi.

Hỏi bạn-hàng bản-quốc

nếu muốn giữ cho sức khỏe được lành

Nên hút thuốc lá quấn rồi và chưa quấn hiệu « CORONA » (hiệu riêng) vì thuốc ấy không làm rao cổ họng, cả người có tuổi hay là sức-khỏe yếu-ớt cũng có thể hút được.

Nên mua thuốc xì-gà (cigares) (hiệu riêng) « EXCELSIOR » và « EL NINO » thứ xì-gà EL NINO đựng bằng hộp sắt.

Bán khắp cả mọi nơi

Quản-lý ở Đông-pháp là hiệu

GUIONEAUD FRÈRES

BORDEAUX - HANOI - HAIPHONG

Bán lẻ: *Ở cửa hàng 69-71, phố hàng Khay (Rue Paul-Bert), Hanoi.*

Bán cắt: *Ở cửa hàng 28-30, phố hàng Giò (Bd Gia-long), Hanoi.*

Bán lẻ và bán buôn: *Ở cửa hàng 43, đường Paul Bert, Haiphong.*

AI MUỐN LÀM GIÀU

Bỏ ra 20 quan mà may ra được

500.000 quan

Mua một cái trái-đơn của Công-ty Parana, có rồi sẽ có hoàn lại (Obligation Panama à lots). Lần nào phải nộp ngay 20 quan, còn thì mỗi tháng nộp 20 quan, theo như lệ định trong trái. (Như vậy mất ngay đi đành mấy tá, có thể trở nên giàu có được).

Kỳ nộp, tiền lời đều là được ngay cái số trái-đơn mà riêng mình được quyền sở-hữu, như là mình đã nộp hết tiền rồi vậy, và đến lúc trái-đơn trúng số vì lệ nào thì mình được lĩnh nguyên số tiền 10 kỳ. Mỗi trái-đơn trước ra tuổ nào cũng trúng một lần từ 100.000 trở xuống đến 1.000 quan, không có thì cũng được hoàn lại là cái quan. Mỗi năm có bốn lần rút số, hơn 3 triệu lô.

Như vậy mua trái-đơn thế nào cũng lợi, không khi nào thiệt

CÓ NHỮNG LỘ SAU NÀY:

130 lô.	500.000 quan	200 lô	2.000 quan
130 lô.	250.000 —	1.220 lô	2.000 —
260 lô.	100.000 —	12.200 lô	1.000 —
260 lô.	10.000 —	1.700.000 trái-đơn hoàn lại làm	600 —

Nhưng có mua-con được nộp dần cũng nên số trái-đơn nào ra rồi mới

Các lô được lĩnh nguyên cả, không phải trừ phí tổn chi cả. Mỗi lần rút số có nhận được một cái bằng để số trái-đơn trúng số, không phải trả tiền. Các số bỏ trong bằng ấy đúng với số trái-đơn đã bỏ mất ngày, nếu nhà có trái-đơn, mà bỏ đến tám được, theo như điều khoản trong bản luật riêng ngày 12 Mars 1906. Bản luật ấy là một bản luật bảo chứng, giữ gìn cho các nhà có trái-đơn, không có điều gì phải nghi ngại cả.

Năm nào cũng có 15 Février, 15 Mai, 14 Août, 15 Novembre thì rút số.

Các ngài muốn đợi nên nộp rồi số ấy thì gởi ngay 20 quan đến nhà

BANQUE NOUVELLE, 8 Rue Papère, MARSEILLE, France

SẮP MỞ

Ga

PACHOD Frères & Cie LYON

Các bệnh bóng, thổ, chuột rút, đau dạ dày, vân vân!.. dùng thuốc

POUDRE SAINT ANDRÉ

Chữa rất nhanh chóng, rất chắc chắn.

Thuốc ấy nhiều ông thầy thuốc dùng.

Giá bán: 0$85

Ở Bắc-kỳ có gởi bán tại

Hiệu Bào-chế E. CHASSAGNE

59, phố Paul-Bert, trước cửa hiệu Gió-đa và hồ Hoan-kiếm trông sang

CẦN NGƯỜI LÀM

« Công-ty Phạm-văn-Phi chúng tôi vừa mới « thầu lại được việc chở thơ và hành-khách « đường Vinh đi Đông-hà trong 5 năm nữa. « Vậy chúng tôi đang mở to thêm nhà máy « và đã mua thêm nhiều xe mới ở Tây sang, « nên đương cần nhiều thợ và tài-xế cầm lái « xe ô-tô. Ai muốn làm cứ đến tại nhà giấy « bản-ty ở phố Ga, tỉnh Vinh là tỉnh Nghệ-an « mà hỏi sẽ được-lương cao tùy sức mình « làm. »

2013 **PHẠM-VĂN-PHI Công-ty lại cáo.**

No 210

TỤC TÁI-SINH-DUYÊN

(Bộ này cũng tiếp theo sự-tích Mạnh-lệ-quân, của Hương-diệp phu-nhân là một nhà nữ-sĩ thuở xưa soạn ra. Soạn theo lối diễn-từ, nay xin dịch thành văn xuôi để hiến các độc-giả.)

NGUYỄN-BỈ-MỤC dịch thuật

Hoàng-phủ thiếu hoa khóc mà bảo rằng:

— Năm trước cữu-phụ ở *Cao ly* về triều, ta mới được trong mấy ngày chuyện-trò sum họp, ai ngờ ngày nay đã thành ra người thiên-cổ rồi! Bây giờ ta tức khắc về trước, còn các con ở đây đến sáng mai sẽ theo *Hàng-vương* và *Lưu vương* cùng về.

Nói xong, truyền người nhà thắng ngựa, rồi tức khắc đi ngay. Buổi chiều hôm ấy, hai anh em *Triệu-lân* mời *Hàng-vương* và *Lưu-vương* ăn cơm.

Hàng-vương bỗng thở dài mà than rằng:

— Vừa mới vui-vẻ, bỗng lại xót thương! con ta càng *Doãn* tướng-công đi sứ *Cao-ly* trong 10 năm trời, nếu không nhờ có mưu sâu trí rộng của tướng-công thì con ta cũng khó lòng đã được về nước.

Lưu-vương cũng phàn-nàn thương tiếc *Doãn* tướng-công mà rằng:

— Đi sứ trong bấy lâu, vừa mới về nước thì đã tạ thế!

Mọi người lỗ ý buồn-rầu, chỉ ăn cơm mà không nỡ nuốt. Khi ăn cơm xong, *Hàng-vương* và *Lưu vương* lại hỏi chuyện tam-lang *Triệu lân* cùng tứ lang *Triệu-tường* về những nỗi sau khi tương-biệt. *Triệu-lân* cùng *Triệu-tường* cũng kể hết đầu đuôi mọi việc về trước cho nghe.

Tứ-lang *Triệu-tường* khóc mà nói với tam-lang *Triệu-lân* rằng:

— Tài-trí như anh, thiết-tưởng cũng ít có! Ngày nay chưa bao nhiêu tuổi đầu mà hai mái tóc đã điểm hoa dâm, thế mới biết cái nỗi khổ-tâm cho những người tận trung báo quốc vậy. Còn như em đây, vẫn đã vô-tri, vô lại bất-lực, nhưng trông thấy trưởng-huynh (tức *Triệu-cầu*) hàng ngày luyện-tập quân-mã thì cũng phải gia công sớm tối, trù tính tương-tiến cẩn-lo về việc chi dụng, gọi là chút báo-đền, không ngờ sau lại mông ân triều-đình ban thưởng trước hàm, triệu về kinh-thành, khiến cho em càng thêm hổ thẹn.

Hàng-vương và *Lưu vương* bảo tứ-lang *Triệu-tường* rằng:

— Tứ-lang chớ khiêm-tốn quá! nếu chỉ-dụng không đủ thì lấy chi mà lo việc cần-vương. Huống-chi ngày nay tứ-lang lại bỏ một món tiền to để quyên trợ cho nước, việc ấy thật khiến cho các nước ngoài nghe tiếng đều phải kính-phục vậy.

Hàng-vương và *Lưu-vương* đi ngã trước, hai anh em *Triệu lân* cùng *Triệu-tường* lại còn ngồi nói chuyện với nhau cho đến suốt sáng.

Sáng hôm sau, *Hàng-vương* và *Lưu-vương* cũng dậy sớm, rồi cùng nhau lên ngựa trở về kinh-thành, đi thẳng đến *Doãn* tướng-phủ.

Khi tới nơi, trông thấy một lá cờ trắng phấp-phới ở trước cửa phủ, ra vào tấp-nập, người đông như kiến. Lại nghe nội thành-thượng ở đấy vừa về.

Hàng-vương và *Lưu-vương* cùng hai quốc-cữu xuống ngựa đi vào trong phủ, thấy mặc đồ tang-phục, rồi đến trước linh-sàng để làm lễ bái-yết *Doãn* tướng-công.

Hàng-vương khóc lóc kể-lể những công-việc trong khi *Doãn* tướng-công đi sứ ở nước *Cao ly*, mọi người xung quanh ai nghe cũng phải động lòng thương-xót.

Hiềm chả là *Doãn thượng-chi* ra lạy tạ *Hàng vương* và *Lưu-vương*, vì thương-xót quá độ mà đi đứng không vững, phải có người đỡ.

Hoàng-phủ thiên-hoa mời *Hàng-vương* và *Lưu-vương* ngồi, tam-lang *Triệu-lân* cùng tứ-lang *Triệu-tường*, thì đứng ở hai bên. *Hoàng-phủ thiên-hoa* lại thuật chuyện thượng-hoàng ra viếng tang cho *Hàng-vương* và *Lưu-vương* nghe.

Hoàng-phủ thiên-hoa nói:

— Vừa rồi thánh-thượng ra viếng tang, khóc-thương thảm-thiết. Lại giáng chỉ gia phong cho làm *Lộ-quân thượng-trụ-quốc*, và cho con cháu được nối đời tập tước. Có ban cho một trăm khoảnh ruộng để làm tự-điền. Lại phái lục-phẩm văn võ, quan hai người hàng ngày phải ra giúp việc tang-lễ, và cho một số bạc vạn lạng để làm tiền tư-tế. Thượng hoàng và thái hậu muốn ra viếng khóc, thánh-thượng phải can ngăn mới thôi. Sáng hôm nay thánh thượng ra đây, có cả 3 vị vương-tử cùng Đông-cung hoàng thái-tử đi theo. Thánh-thượng lại hỏi đến tiểu công-tử một cách rất là tỉ-mỉ, rồi cũng khóc mà bảo rằng: « Trẫm cháu mong nhà-ngươi sau này lớn lên, lại làm trụ-thạch cho nước, cũng nối theo được cái lòng trung-thành của tổ-phụ ngày nay. » Thánh thượng hỏi đã đặt tên gì chưa thì tôi phải thuật rõ để thánh-thượng biết rằng *Doãn* tướng-công chưa kịp mệnh danh cho, phải bỗng tự-thể. Thánh-thượng lại phán rằng: « *Doãn* tướng-công tài cao học rộng, lại là người tận trung báo quốc, trẫm mong cho ngày sau cháu lại giống ông, vậy trẫm đặt tên cho là *Doãn-thiệu tiên* vậy. »

Hàng-vương và *Lưu-vương* đều nói:

— Chúng ta được gặp-gỡ một vị thánh-quân như thế, thỏng cũng may lắm thay!

Mấy người chuyện trò hồi lâu thì người nhà dọn cơm, *Hoàng-phủ thiên-hoa* mời *Hàng-vương* và *Lưu-vương* cùng ngồi vào ăn.

Khi ăn cơm xong, *Hoàng-phủ thiên-hoa* lại nói với *Lưu-vương* rằng:

— Việc tiện-nhi cần hôn, hôm trước lệnh-muội (tức *Lưu-pên-ngọc*) đã có nói định đến ngày mồng 3 này. Ngày nay tôi bỗng có sứ-thần đến, vậy đến hôm ấy đã có thánh-nhật chiếu-trương, cũng là nhân-thần trong một nhà, xin cữu-huynh cha thể cho.

Lưu-vương đáp rằng:

— Tôi nguyện là kẻ vũ-phu, được làm dự vào hàng chỉ-thân, thật lấy làm vẻ-vang lắm. Vương-gia đã là bậc tu-hành đạo đức, xin chớ nói những câu khách-sáo ấy.

Hàng-vương vẫn cười mà bảo rằng:

— Đã là chỗ chỉ-thân, không nên dùng những câu khách-sáo.

Hàng-vương các-từ về phủ, còn *Lưu-vương* thì lại về nhà *Hoàng-phủ* để nói chuyện cùng *Lưu-pên-ngọc* phu-nhân.

Lưu pên-ngọc phu-nhân nối cho *Lưu-vương* biết rằng mọi sự đều đã hoàn-bảo cả. Phò-mã *Triệu cần* cũng đã viết thư về *Yên-nam* để nói với *Mạnh* vương phi.

Đến ngày mồng 3 là ngày định làm lễ cho *Phương-anh* tiểu-thư kết-hôn cùng nhị-lang *Triệu-phương*. Hôm ấy lại vừa gặp hôm có sứ-thần của nước đến, mấy anh em phò-mã *Triệu-cần* đang bận về việc nghênh-tiếp, thành ra hôn-lễ cứ sau đó rồi mà tân-lang (chứ rể mới) vẫn chưa thấy về.

Buổi chiều hôm ấy, *Hàng-thái-thần* đến mừng, thuật chuyện cho *Tế-đình-hầu* phu-nhân và *Lưu-pên-ngọc* phu-nhân biết rằng thái-hậu đã giáng chỉ cho nàng *Vân cơ* vào ở *Tiêu-hoa-sơn*.

(Còn nữa).

Le Gérant: NGUYỄN-VĂN-LUẬN

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)